

Intellectual Archive

$$E = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}m_0c^2 \left(\frac{v}{c} \right)^2$$
$$Q_m = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}m_0c^2 \left(\frac{v}{c} \right)^2$$
$$Q_m = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}m_0c^2 \left(\frac{v}{c} \right)^2$$
$$Q_m = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}m_0c^2 \left(\frac{v}{c} \right)^2$$
$$Q_m = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}m_0c^2 \left(\frac{v}{c} \right)^2$$
$$Q_m = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}m_0c^2 \left(\frac{v}{c} \right)^2$$
$$Q_m = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}m_0c^2 \left(\frac{v}{c} \right)^2$$
$$Q_m = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}m_0c^2 \left(\frac{v}{c} \right)^2$$
$$Q_m = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}m_0c^2 \left(\frac{v}{c} \right)^2$$
$$Q_m = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}m_0c^2 \left(\frac{v}{c} \right)^2$$

Volume 3

Number 6

November
2014

Intellectual Archive

$$\frac{R^2}{2} \frac{1}{c^2} \frac{\partial^2 \rho}{\partial t^2} = -\frac{8\pi G}{c^4} \frac{T_{ij}}{H}$$
$$\Omega = 4 \left(\frac{1+2A^2}{1-2A^2+A^2T^2} - \frac{A^2T^2}{A^2T^2} \right) \equiv A(1+4A^2-2A^2T^2)$$
$$\frac{R^2}{2} \frac{1}{c^2} \frac{\partial^2 \rho}{\partial t^2} = \omega^i \wedge \omega^j \wedge \omega^k = \frac{a'}{ab} \frac{b+\pi b'}{7b^2} \omega^i \wedge \omega^j \wedge \omega^k$$
$$\left[\left(\frac{V_r}{r} \right)^2 + \left(\frac{\partial V_z}{\partial z} \right)^2 \right] + \left(\frac{\partial V_r}{\partial z} + \frac{\partial V_z}{\partial r} \right)^2 + \left(\frac{\partial V_\phi}{\partial r} - \frac{V_\phi}{r} \right)^2 + \frac{2}{3} \left(\frac{\partial V_r}{\partial r} + \frac{V_r}{r} \right)^2$$
$$\frac{r^2}{c^2} \approx 10^{-10} \div 10^{-11}$$

Volume 3

Number 6

**November
2014**

Editorial Board

Editor in Chief

Mark Zilberman, MSc, Canada

Scientific Editorial Board 2014

John Hodge, MSc, USA

Petr Makuhin, PhD, Associate Professor, Russia

Miroslav Pardy, PhD, Associate Professor, Czech Republic

Lyudmila Pet'ko, PhD, Associate Professor, Ukraine

IntellectualArchive

Volume 3, Number 6

Publisher : Shiny World Corp.
Address : 9350 Yonge Street
P.O.Box 61533,
Richmond Hill, Ontario
L4C 3N0
Canada

E-mail : support@IntellectualArchive.com
Web Site : www.IntellectualArchive.com
Series : Journal
Frequency : Bimonthly
Month : November of 2014
ISSN : 1929-4700
Trademark : **IntellectualArchive™**

Intellectual Archive

Volume 3

Number 6

November 2014

Table of Contents

Philosophy

Petr Makuhin	Self-Consciousness of Philosophy in Modern Russian Culture: a Role of Philosophy in the Education System in the Light of V. S. Stepin's Understanding of Dynamics of Culture	1
---------------------	--	---

Computer Science

Taras V. Panchenko	Simplified Method for Software Correctness Proof in IPCL	10
---------------------------	--	----

Sociology

Ivan Katkov	Elaboration of Subcultures Classification	15
Ivan Katkov	Spiritual Concepts in Research of Corruption Subcultures (Sociocultural Approach)	23
Shyryn Ubniyazova	Tolerance Features in the Structure of Worldview Culture	30
Frolova N.V., Kuznetsov S.P.	On the Nature of Local (Municipal) Authorities	34
Yuriy Sydoryk, Nadiia Kogutiak	Social Network of the Ukrainian Teenagers Whose Parents Are Long Time Abroad	39

Linguistics

Vladimir Parhomik	Language Presentation of Phraseological Units with the Blood Component in German, Russian and Belarusian Languages	43
Kassymbekova A.T., Sultanbekova S.S.	The Role of Epithets in English and Kazakh Languages	48

Education

Zhan Yifu	Instrumental Performance as Means of Shaping the Artistically Image-Bearing Perception of Preserves Music Teachers Regulation (<i>English / Ukrainian</i>)	52
Golovnya N.	Criteria, Indicators and Levels of Professional Mobility of Future Teachers ..	59
Zainetdinova L.F., Krul A.S.	Business Game as an Interactive Method of Teaching: Experience of Carrying Out	64

continued

Table of Contents (continued)

Economics

Kindzersky V.V.	Components of the Mechanism of Agricultural Sector Regulation (<i>English / Ukrainian</i>)	69
Pidgirna V.S.	The Directions of Increasing of Profit Entities in the Conditions of Open Economy of Ukraine (<i>English / Ukrainian</i>)	80

Toronto, November 2014

Self-Consciousness of Philosophy in Modern Russian Culture: a Role of Philosophy in the Education System in the Light of V. S. Stepin's Understanding of Dynamics of Culture

Makuhin Petr Gennadyevich

Ph.D., Associate Professor, Philosophy and Social Communications faculty,

Omsk State Technical University

Abstract

Problems of prospects to keep philosophy in the education system of Russia are considered in the given article as a factor contributing to transition of self-consciousness of philosophy as such to a new level. The concept of culture by one of the most prominent contemporary Russian thinkers V. S. Stepin is provided as an example. In particular, his understanding of philosophy as a critical comprehension of a system of the so-called "cultural universals" leading to replacement of those that are "out of date" with those that are more appropriate to a new social experience and scientific discoveries seems to us being a strong argument in favor of keeping philosophy as a subject in all the types of universities.

Keywords: self-consciousness of philosophy, prospects of philosophy in Russian education, "cultural universals" ("traditional life values", "existential life guidelines"), dynamics of culture.

Interpretation of philosophy as "a science that searches for itself" given by J. Ortega y Gasset with a reference to Aristotle [1, p. 78] in modern Russian culture is especially actualized providing a basis to add, "and thus trying to protect its place in culture in general and an education system in particular". It is connected to an important idea metaphorically expressed by a romanticist poet F. Hölderlin who sought to combine philosophy with literature and said "But where danger is, / also grows the saving power" [2, p. 172] and by a medieval thinker Artephius no less poetically as a fountain of living water raised from death [3, p. 178]. In other words, there are reasons to assume that a threat of destruction of Russian philosophy (from the point of view of its existence as a social institution present in the Russian Academy of Sciences and all the universities) contributes to transitioning of its self-consciousness to a new level. In turn it will not only help to solve a tactical and urgent task of proving rationale for

keeping philosophy in Russian education but also to enrich self-consciousness of philosophy as "a science that always searches for itself." An original and fruitful concept of culture by Academician of the Russian Academy of Sciences, President of the Russian Philosophical Society, and one of the most prominent Russian thinkers Vyacheslav Semenovitch Stepin can serve as a result of this. The object of the given article is understanding philosophy within the framework of this theory, and the subject, i. e. the most interesting part of the object for us is a role of philosophy as an academic subject in an education system in the light of V. S. Stepin's understanding of dynamics of culture.

We shall consider a history of debate on a place and a role of philosophy in education in detail. A retrospective analysis of major Russian philosophical publications unfortunately leads to stating a crash of hopes emerged in mid-1990s for an updated philosophy to have been developing freely in Russia by throwing off the ideological shackles of dogmatic Marxism and have been fully acquainted with Western philosophy. Such illusions were evident in the framework of "Education in the Late 20th Century" round-table discussion organized in 1992 by a major Russian philosophical publication, "Problems of Philosophy". Its participants looked into the future optimistically without almost any regrets about destruction of the USSR and the entire socialist system. In particular, a scientist and economist A. R. Markov was optimistic in terms of the fate of education in general and philosophy in particular, "Now fears are expressed often that under the conditions of market reforms an interest in a fundamental social and humanitarian education is being lost" [4, p. 12], but "our experience shows that it is not so" [4, p. 12]. First, he said, students' "desire for a fundamental education of high level [...] persists, as they, for example, are against reduction of academic hours allocated to such courses as [...] history of philosophy, sociology, etc. as well as their replacement with applied subjects such as basics of marketing in their curricula" [4, p. 12]. Second, "new businesses [...] are aware that a well-educated person capable of nonstandard decisions and quick retraining is a very valuable asset to them" [4, p. 12]. Other philosophers had similar opinions, for example,

V. M. Rozin argued that "a classical education model has practically exhausted itself as it no longer meets the requirements of schooling and education set by a modern society and industry" [4, p. 8]. Although V. I. Kuptsov acknowledged that "under the conditions of emergence of a marketplace a possibility of a state to maintain and control an entire system of education will decrease. The state will weaken" [4, p. 7], but nevertheless wrote that "a marketplace certainly sets a vector for education. Like elsewhere in the world" [4, p. 7]. The collapse of such hopes is fully evident in subsequent round-table discussions organized by the same journal, among which we shall mention first "Philosophy in Modern Culture: New Perspectives" (2004). The event opened with the following words by V. A. Lectorsky: "We have all gathered to talk about a place of philosophy in contemporary culture and whether it is kept [...] as you are perfectly aware, in recent years there have been regular attempts to abolish teaching of philosophy to undergraduate and graduate students. At the same time there are suggestions uttered about replacement of philosophy" [5, p. 3]. Then V. A. Lectorsky listed the alternatives offered: theology as being capable to develop a common and generally accepted worldview unlike philosophy; specific sciences as a source of reliable knowledge including culturology, "although content and character of the latter are not very clear even to the authors of this idea" [5, p. 3]. Other participants of the round-table discussion also spoke about a danger of replacing philosophy in the education system, for example, I. T. Kasavin said, "there is [...] a multiplication of ways of theoretical thinking in general. Other ways are appearing. No wonder there is a problem of culturology, sociology of science and theology as competitors to philosophy" [5, p. 12]. It is interesting to note that such ideas had roots in the beginning of the 90s. In particular, within the framework of an aforementioned 1992 round-table discussion they were substantiated by a philosopher V. P. Tsarev who criticized "amassing of philosophy", i. e. "its dissemination as a specific overseeing humanitarian culture in the entire educational system, especially that of higher education" [4, p. 16] while philosophy "cannot be a key branch in humanitarian training. Only culturology seems to match" [4, p. 17]. Thus, such a viewpoint does not only fear for reducing in

teaching philosophy but also points to desirability of such since "our both secondary and higher national systems of education are designed in such a way [...] so as not to prepare entrepreneurs and not to be able to do so" [4, p. 16]. Besides, "philosophy within the framework of humanitarian education is farthest from the task of helping entrepreneurs" [4, p. 16]. In spite of outrageousness of such a viewpoint, it is supported now by a large part of employers, whom within the framework of a contemporary Russian educational policy representatives of universities are required to poll about their satisfaction with the level of graduate training. It is understandable that as a result of such surveys employers are more interested not in general cultural development of young professionals but in their professional skills. But are interests of such specialists met by their transformation into competitive job prospects deprived of cultural training that in many respects is secured by philosophy as a subject of higher education? We shall discuss how it is secured.

To understand this, we shall turn to the concept by V. S. Stepin mentioned in the beginning of the given article, in respect to which it is important to take into account an assessment by a prominent culturology scholar, a Corresponding Member of the Russian Academy of Sciences A. S. Zapesotsky that "a theory of culture by an academician Stepin is a unique phenomenon of the Russian science of the late 20th and early 21st century. [...] It is invaluable for a modern understanding of culture and conducting basic and applied researches, development and implementation of cultural policy as well as cultural programs" [6, p. 4], and moreover, without knowing it, "professional humanitarian training cannot be considered sufficient in principle" [6, p. 4]. The fact that "a culture-centered trend has become one of the dominant ones in the development of various branches of social and humanitarian knowledge in the second half of the 20th century" [7, p. 10], according to A. S. Zapesotsky, "gave rise to the need of establishing some general theory synthesizing everything made earlier by many generations of philosophers and scholars. This very scientific task of an incredible scale was solved by V. S. Stepin" [7, p. 10], whose concept of "a multidimensional 'picture of culture' within depth and dynamics of its historical development" [7, p. 10] was

characterized by A. S. Zapesotsky as an "innovative and extremely promising" [7, p. 9]. It is also worth noting here that the concept under consideration lies at the heart of basic articles "Philosophy" and "Culture" in the "New Philosophical Encyclopedia" (2010) compiled by the Institute of Philosophy of the Russian Academy of Sciences as well as in a number of other philosophical dictionaries including those published in former Soviet republics.

V. S. Stepin defines culture in general as "a system of historically developing supra biological programs of human life activity (activity, behavior, and communication) ensuring reproduction and change in social life in all its major manifestations" [8, p. 341].

Summarizing his researches in "Civilization and Culture" (2011), V. S. Stepin supplemented it with an indication to the following circumstance: resolution of conflicts between multiple definitions of culture is based on the fact that "human life develops the need for a specific non-biological way of encoding socially significant information necessary for reproduction and purposeful change of various subsystems of public life" [9, p. 42] i. e. he pointed to existence of another "encoding system" in addition to a biological genetic code, namely, a social one resulting in a "social code by means of which programs of social behavior, communication and activity are fixed" [9, p. 42-43]. V. S. Stepin identifies the following levels in the complex structure of a combination of these programs: "relic programs" as legacy of past cultures; modern programs ensuring functioning and reproduction of a particular society; and, finally, "social life programs addressed into the future. Culture generates the latter by means of internal operating of sign systems" [8, p. 343]. Hence the need for philosophical thinking "is rooted in dynamics of social life and is dictated by real needs in the search for new philosophical ideas that govern human life activity" [10, p. 195].

To understand this mechanism, we shall consider notions of "cultural universals" (that are also called "traditional life values", or "existential life guidelines") representing "categories that accumulate historical experience of social life within a system of which a person belonging to a certain culture assess, understands, and experiences the world

bringing together all the aspects of reality within the scope of his or her experience" [8, p. 343]. Two "layers" of these cultural meanings can be distinguished: universal and local characterizing "national and ethnic peculiarities of each culture peculiar to its understanding of space and time, good and evil, [...] etc" [9, p. 64]. Furthermore, each layer includes two more groups, the first stating "the most general attributive characteristics of objects included in human activity" [9, p. 62] and acting "as basic structures of a human mind" [9, p. 62] such as matter, space and time, quantity and quality, need and chance. The second one includes existential guidelines that relate to "structure [...] of communication, [...] attitude towards other people and society as a whole as well as goals and values of social life" [9, p. 63]: mankind and society as such, morals, good and evil, life and death, conscience, justice, etc.

All these universals "arise, develop, and function as an integrated system" [9, p. 63], and they "penetrate" all the spheres of culture such as religion, science, art, philosophy, etc., predetermining specifics of each in the framework of culture during a certain period (or, in the aggregate, specifics of human culture in general). However, uniqueness of philosophy is underlined by the fact that not only it expresses such life meanings similar to other areas but is also able to reflect upon them turning such from unconscious bases of culture into philosophical categories that lead to philosophical and then public debate.

This ability of philosophy is especially in demand during periods when existing "worldview ideas and principles expressed by a system of cultural universals (ideas about nature, society, mankind, good and evil, freedom and justice, etc.) cease to provide for reproduction and cohesion of activities needed by society" [9, p. 195], i. e. it is impossible to formulate a response to arising internal or external historical challenges on the basis of an existing system of existential guidelines,. In the context of failure to reproduce an accumulated experience for new generations of responsibly minded people, "philosophical problems become particularly acute with people seeking answers to gain an understanding of themselves and the world: "What is justice?", "How should mankind treat nature?", "What is a virtuous and non-virtuous life?", etc. [9, p. 195]

Earlier, i. e. before emergence of a particular "crucial era", answers to such and similar questions have been kept ready in cultural universals and were perceived not critically within process of socialization while challenges faced by society, causes and solutions of which are not explainable in terms of the existing system of universals start to question them and deprive them of their status of "self-evident life meanings."

mechanism of assistance philosophy provides in addressing aforementioned acute philosophical issues during periods when "a personal experience of more and more people is no longer consistent with the meaning of 'outdated' universals" [9, p. 209], and "traditional meanings [...] lose a function of ideological guidance for mass consciousness" [9, p. 209]. Under these conditions of worldview crisis and at the same time intense search for new guidelines philosophy helps with the latter by rationally critically analyzing existing existential guidelines leading to those that are confirmed as inappropriate to a new social experience or new discoveries having been removed from the basis of culture. But in order to "change previous life meanings, traditionally fixed in cultural universals, and hence in categorical structures of consciousness during a given historical era" [9, p. 210], it is necessary, as noted by V. S. Stepin, "first to explicate them, compare with realities of life and critically analyze as a whole system" [9, p. 210], and philosophy "explicating and analyzing meanings of cultural universals acts in this activity as a theoretical core of worldview" [9, p. 210]. However, in addition to removing existing century-old cultural universals, philosophy promotes formation of new ones according to V. S. Stepin's model. Indeed, since its early stages it has been showing "an ability to create nonstandard categorical models of the world not matching or even contrary to dominant archetypes and stereotypes of consciousness in culture during a specific time period" [10, p. 196]. However, if such paradoxical models of life, society, consciousness, etc. subsequently appeared to be appropriate to new social practices contributing to development of a response to historical challenges, etc, they became roots of new worldview universals. Thus, philosophy is able to "introduce mutations into culture preparing for radical changes in social life" [9, p. 214], and these "new philosophical ideas are included in the flow of cultural transmission like drifting

genes" [9, p. 214]. On the basis of this, V. S. Stepin concluded that any philosopher "whether being aware of it or not, often addresses newly discovered categorical meanings into the future" [9, p. 214]. But why shall we consider this concept within the context of the prospects for conservation of philosophy in Russian education? The reason is that a model of self-consciousness proposed by V. S. Stepin helps to go between Scylla and Charybdis of opposite but equally erroneous conceptions about philosophy that prevent it from keeping its place in Russian higher education. (On the one hand, it is an issue of comprehension of philosophy as a non-scientific worldview type and some personal experience that cannot be learned by organizing teaching of philosophy by analogy with other subjects. On the other hand, respectively, philosophy is understood as only one of exclusively humanitarian subjects not necessarily in training of the vast majority of specialists). In light of V. S. Stepin's such arguments sound unconvincing. Indeed, on the one hand, results of a critical review of existing "cultural universals", new "universals" offered on the basis of it, and methods of philosophical thought with the latter interpreted by V. S. Stepin can be verbalized and taught in an educational process organized by analogy with other subjects. On the other hand, "cultural universals" that are subject to philosophical reflection contain, as we have discussed, in addition to goals and values of social life also characteristics of objects present in human activity (expressed in notions of "matter", etc). Therefore, although features of humanitarian scientific knowledge allow to a greater extent to recognize philosophy as a science, its unambiguous assignment to exclusively humanitarian subjects is not quite evident. After all, for example, a scientific worldview has "matter", "space", "time", "movement", "cause" in its basis as philosophical notions that result from understanding the second group of universals, according to V. S. Stepin. Accordingly, it makes an allegation that teaching of philosophy can be reduced to a minimum or even abolished without losing quality of any professional training not credible.

References

1. J. Ortega y Gasset, *What Is Philosophy?* in *What Is Philosophy?* (Moscow: “Nauka”, 1991), 51-192, in Russian.
2. F. Hölderlin, *Works* (Moscow: “Khudozhestvennaya literatura”, 1969), in Russian.
3. Cited by: E. V. Golovin, *Coming of Snow Queen* (Moscow: “Arktogeya-Tsentr”, 2003), in Russian.
4. “Education in the Late 20th Century (Round-Table Discussion Materials)” in *Problems of Philosophy*, 9 (1992), 3-21, in Russian.
5. “Philosophy in Modern Culture: New Perspectives ((Round-Table Discussion Materials))” in *Problems of Philosophy*, 4 (2004), 3-46, in Russian.
6. A. S. Zapesotsky, *Academician V. S. Stepin’ Theory of Culture: Lectures Read to Students of SPbGUP in May-September 2010* (Saint-Petersburg: SPbGUP, 2010), in Russian.
7. A. S. Zapesotsky, “V. S. Stepin’s Concept of Culture” in *V. S. Stepin. Civilization and Culture* (Saint-Petersburg: SPbGUP, 2011), 7-15, in Russian.
8. V. S. Stepin, “Culture” in *New Philosophical Encyclopedia. In 4 volumes: 2nd edition, revised and supplemented* (vol. 2) (Moscow: “Mysl”, 2010), 341-347, in Russian.
9. V. S. Stepin, “Civilization and Culture” in *Civilization and Culture* (Saint-Petersburg: SPbGUP, 2011), 16-398, in Russian
10. V. S. Stepin, “Philosophy” in *New Philosophical Encyclopedia. In 4 volumes: 2nd edition, revised and supplemented* (vol. 4) (Moscow: “Mysl”, 2010), 195-200, in Russian.

Simplified Method for Software Correctness Proof in IPCL

Dr. Taras V. Panchenko,

*PhD, Assoc. Prof. at Theory and Technology of Programming Department
at Faculty of Cybernetics at National Taras Shevchenko University of Kyiv*

Abstract

This paper concerns the software correctness problem and program properties proof – especially for concurrent programs. Interleaving Parallel Composition Language (IPCL) [1] and program properties proof in IPCL are the subjects of this article. The paper shines light on Simplified State and the appropriate Method for software properties proof (including correctness) in IPCL, and also shows its applications and advantages.

Keywords: Software correctness, correctness proof, program properties proof, concurrent program, compositional languages, nominative data, IPCL

As stated in [1], the composition languages class [2] IPCL and methodology proposed by the author for programs properties (including correctness) proof in composition languages IPCL [1] are well suited for the specification and verification of the server-side software in client-server environments.

But it should be noted that in the absence of local data in programs A, B, \dots, C (which are subroutines of program P), it is advisable to consider the concept of a **Simplified State** (here we use the notation and follow the terms according to [1], in particular, the program $P = A^n \parallel B^m \parallel \dots \parallel C^k \in SeqILProgs$, where $SeqILProgs$ is the sequential programs subclass of all IPCL programs). Simplified state is an aggregated state of the following form $N^{Pmq} \times D$, where $Pmq = \|A_{marks}\| + \|B_{marks}\| + \dots + \|C_{marks}\|$, i.e. the sum of all tags amounts ($A_{marks}, B_{marks}, \dots, C_{marks}$) for programs A, B, \dots, C (which are subroutines of P), where A_{marks} is the set of labels for labeled program A – i.e. when we labeled every particular atomic operator (or operation, function call etc.) in the text notation of program A , $\|A\| = card(A)$ is the power of the set A , and D contains the global (shared, common) data for all routines in the form of *nominative data* [2], which means a set of pairs $name \mapsto value$.

First $\|A_{marks}\|$ components of such a state include the number of programs that are executing now operators at appropriate labels of program A in this state, and the sum of

these components in each state for the program P is equal to n – i.e. the number of instances (copies) of A program in P (in terms of program P). The following $\|B_{marks}\|$ components contain the number of programs that are executing now operators at appropriate labels of B program in this state, and the sum of these components in each state for the program P is equal to m (the number of instances of the program B in P) in terms of P programs and so on. The last component D contains global shared data for all routines of P .

Simplified state operates with the number of routines which are executing now at appropriate label instead of label identification for each instance of every individual routine (A, B, \dots, C). In fact, routines are not distinguished from each other accurate to the label of current execution if they do not change local data (actually – do not have them at all), but only operate with shared global data.

One can obtain a simplified state for the state $S \in A_{marks}^n \times B_{marks}^m \times \dots \times C_{marks}^k \times D \times D^{numprocs}$, $numprocs = n + m + \dots + k$, in the following way. As sets $A_{marks}, B_{marks}, \dots, C_{marks}$ are finite, let $A_{marks} = \{A_1, \dots, A_a\}$, \dots , $C_{marks} = \{C_1, \dots, C_c\}$. Let $Pr_i(S)$ be the i -th component of a tuple S . Then for any regular state S the corresponding simplified state will be $SS = (a_1, \dots, a_a, \dots, c_1, \dots, c_c, d)$, where $a_j = \|\{ i \mid Pr_i(S) = A_j, i \in N_{Pmq} \}\| = P_{S[A_j]}$, $\forall j \in N_a, \dots, c_j = \|\{ i \mid Pr_i(S) = C_j, i \in N_{Pmq} \}\| = P_{S[C_j]}$, $\forall j \in N_c$, $d = Pr_{numprocs+1}(S)$.

The set of simplified states $SSstates$ introduced accordingly. The same goes with simplified initial states $SSstartstates$ (they all have the structure $(n, 0, \dots, 0, \dots, k, 0, \dots, 0, d)$, which means all the routines are at their appropriate start labels), simplified final states $SSstopstates$ (their structure is $(0, \dots, 0, n, \dots, 0, \dots, 0, k, d)$, which means all the routines have stopped execution at their exit (“after-program”) label) and the transition function (one step execution of P program) over the simplified states $SSstep: SSstates \rightarrow SSstates$. For every particular possible transition of execution control for each routine this new transition function $SSstep$ decreases the value of some components of the $SSstates$ vector by 1 (eg. first component) and at the same time

increases the value of some other component by 1 (eg. second component), which means the transfer of execution control from one label (in this case A_1) to another label (in this case A_2) for one of the routines (in this case A), and also changes the value of the last components (global data) if the current function is in subclass *Oper* of class F . All these objects could be easily obtained by transferring states into their simplified states appropriately or by direct construction.

To prove the properties of both types (defined in [1]) one could apply the methodology given in [1]. To demonstrate the simplicity of the method [1] and the convenience of simplified state model usage, let us discuss a sample that – de facto – (see. [3], [4] and others) become "standard" to check the "efficiency" of parallel programs and methods concerning modeling, execution, model checking and correctness proof. Let the program twice (separately, independently) increments some shared (global) variable concurrently. In the IPCL notation program P will look like $x:=x+1 \parallel x:=x+1$, where x is a shared (global) variable and the set $F=\{f_1\}$, where $f_1(d) \equiv d \nabla [x \mapsto (x \Rightarrow (d)+1)]$ (here the semantic function f_1 has syntactic form of $x:=x+1$). It is clear that every action is atomic (read, add +1, write back the variable value). The problem is formulated as follows: to prove that when the initial value of shared (global) variable x is 0, the final value of x (after the program stops) will be equal to 2.

Without going into details, "pure" Owicki-Gries method [3] requires program properties to be formulated and tested for each operator taking into account their potential interference and "cross"-interference effects. Recall that inspections quantity is quadratic with respect to the program operator count.

The extended version of the rely-guarantee Owicki-Gries method modification [4] requires two additional variables (for such a trivial program!) introduction and formulating of nontrivial (!) rely- and guarantee- conditions for application of the method to this task. The proof itself takes more than one page space [4].

TLA [5] offers (for the very similar task) to build a model that is not much easier than the first two, and the formulation of the model and, in fact, the proof itself (with explanations) is again at least the page of formulas in space.

Let us now consider a *detailed* proof of *generalization* of this property in IPCL. Explore generalized version of the task first. Thus, let us have a program $P = Inc^n$ (for some fixed $n \in N$), where $Inc = x := x + 1$. The semantic model described above with $F = \{f_1\}$. We consider a simplified model, as we have no local variables for routines (just shared global x). Labelling algorithm [6] (obviously) will result to the next for Inc : $Inc = [M1] x := x + 1 [M2]$, $SStates = \{(s_1, s_2, d) \mid s_1 \in N, s_2 \in N, d \in D\}$, where s_1 is the number of programs (all performed in parallel) executing currently at the label [M1], s_2 is the number of programs executing at the label [M2] (in fact, finished currently), and d is the shared (global) data (containing variable x and its value). It is clear that $SStep = \{((s_1, s_2, d), (s_1 - 1, s_2 + 1, f_1(d))) \mid s_1 > 0 \ \& \ s_1 \in N \ \& \ s_2 \in N\}$, $SStartStates = \{(n, 0, [x \mapsto 0])\}$, $SStopStates = \{s \mid s = (0, n, d') \ \& \ \exists s_1, s_2, \dots, s_l \bullet (s_1 \in SStartStates \ \& \ s_l = s \ \& \ (\forall i \in N_{l-1} \bullet (s_i, s_{i+1}) \in SStep))\}$ – by definition.

Let $PreCond(SS) \equiv (x \Rightarrow (d) = 0)$ and $PostCond(SS) \equiv (x \Rightarrow (d) = n)$, where $SS = (s_1, s_2, d) \in SStates$ – (simplified) state. Consider the *invariant* $Inv(SS) \equiv (s_2 = x \Rightarrow (d))$. Let us verify $InvCond(Inv, PreCond, PostCond)$: $\forall S \in SStartStates \bullet (PreCond(S) \rightarrow Inv(S)) = PreCond((n, 0, [x \mapsto 0])) \rightarrow Inv((n, 0, [x \mapsto 0])) = True \rightarrow True = True$, $\forall S \in SStopStates \bullet (Inv(S) \rightarrow PostCond(S)) = \forall S = (s_1, s_2, d) = (0, n, d') \in SStopStates \bullet ((s_2 = x \Rightarrow (d)) \rightarrow (x \Rightarrow (d) = n))$, since $s_2 = n$, then the implication is True, and the entire predicate is True, $\forall (S, S') \in SStep \bullet (Inv(S) \rightarrow Inv(S')) = \forall (S, S') = ((s_1, s_2, d), (s_1 - 1, s_2 + 1, f_1(d))) \in SStep \bullet ((s_2 = x \Rightarrow (d)) \rightarrow (s_2 + 1 = x \Rightarrow (f_1(d)))) = \forall (S, S') \in SStep \bullet True$, since it is obvious that $x \Rightarrow (f_1(d)) = x \Rightarrow (d) + 1$.

Hence, Inv indeed is invariant for the program P , besides at the starting states it is a logical consequence of the pre-condition and it implies post-condition at the final states. Q.E.D.

Thus, we have proved a *generalized* property. Originally formulated (correctness) property can be derived from a more general just letting $n=2$.

Note that some of sources mentioned here are considered a variant of the example $P' = x:=x+1 \parallel x:=x+2$ with pre-condition $x=0$. To solve this problem with the method proposed one should use another (but obvious) invariant $Inv(SS) \equiv (s_2+2*s_4 = x \Rightarrow (d))$, where $SS=(s_1, s_2, s_3, s_4, d) \in SStates$ is simplified state, for generalized program $P''=(x:=x+1)^n \parallel (x:=x+2)^m$ apart with labels (labelled program P): **[M1]** $x:=x+1$ **[M2]**, **[M3]** $x:=x+2$ **[M4]**, and initial states $SStartStates=\{(n, 0, m, 0, [x \mapsto 0])\}$ (with $n=m=1$).

Note also that the number of inspections to prove is linear regarding the number of program operators in both examples (in general, for every program). Details on this and other examples as well as detailed theory can be found in [6].

References

1. Panchenko T.V. The methodology for program properties proof in compositional languages IPCL // Proceedings of the International Conference "Theoretical and Applied Aspects of Program Systems Development" (TAAPSD'2004). – Kyiv, 2004. – P. 62–67.
2. Nikitchenko N. A Composition Nominative Approach to Program Semantics. – Technical Report IT-TR: 1998-020. – Technical University of Denmark. – 1998. – 103 p.
3. Owicki S., Gries D. An Axiomatic Proof Technique for Parallel Programs // Acta Informatica. – 1976. – Vol. 6, № 4. – P. 319–340.
4. Xu Q., de Roever W.-P., He J. The Rely-Guarantee Method for Verifying Shared Variable Concurrent Programs // Formal Aspects of Computing. – 1997. – Vol. 9, № 2. – P. 149–174.
5. Lamport L. Verification and Specification of Concurrent Programs // deBakker J., deRoever W., Rozenberg G. (eds.) A Decade of Concurrency, Vol. 803. – Berlin: Springer-Verlag, 1993. – P. 347–374.
6. Panchenko T.V. Compositional Methods for Software Systems Specification and Verification. PhD Thesis. – Kyiv, 2006. – 177 p.

Current issues of the modern society
Elaboration of Subcultures Classification

Katkov I.M.

*postgraduate student of the Department of civil service and personnel policy
of the Russian Academy of national economy and state service
under the President of the Russian Federation*

Abstract

The topical issues of sociological knowledge of subcultures phenomenon and classification system are presented. Subculture is considered by the author as an essential element of society culture and one of the indicators of its condition, the update mechanism. The author proposes to use the developed classification system as a tool for decision making in recruitment of young professionals to the civil service.

Scientific results obtained by the author can be used in the preparation of other classification and typological systems subcultures and help for the modernization of personnel policy in the civil service and youth policy of the Russian Federation.

The scientific contribution of the author is expressed in the development of classification of subcultures systems and ways of recording the received information. The author also gave a substantial refinement of the concept of subculture and defined its functions.

The study of subcultures is currently one of the most topical problems of scientific perception. This is so due to several factors. Firstly, we have accumulated rich theoretical and empirical material, but it is disjointed and belongs to various branches of science, which makes a holistic analysis more complicated.

Secondly, there is a substitution of concepts in many works devoted to the subcultural issues. Researchers are moving away from consideration of the subculture as a full-fledged spiritual construct towards the study of youth subcultures which definitely have their own features.

Thirdly, two research paradigms have been established in the research environment of subcultures study. Following the concept of the first direction, subculture is the product of deviant behavior. Within the second direction of the scientific thought development subculture is seen as a significant and important element of socio-cultural spheres of society.

Fourth, there is no generally accepted model and definition of subculture. In this regard we attempt to define subculture as a part of culture uniting ideas, values, and ideology of people belonging to this subcultural group, for their positioning in relation to other subcultures and culture of the society as a whole. Subculture is an element of culture as an integrated system and performs its specific functions. This functions are as follows: indicator function - subculture as a form of status indicator in public spheres (economical, political, spiritual); self-actualization function - provides the possibility of self-realization by means of subcultural role; gradual socialization function - is expressed in the formation of new values, contributing to

further development of an individual, which is associated with increasing level of responsibility for his/her actions and the overall level of maturity; positioning the identity function contributes to the positioning of a group of individuals, united by common values and social norms, defining further the overall vector of socialization; value rotation function - subculture is an update mechanism of culture which brings new cultural values.

Scientists and researchers of subcultural perspectives have developed a large number of typologies of youth subcultures but many of them are not representative enough due to weak elaboration of classification basis. The most common typologies are: typology by Komarova E.G. [1, pp. 13-14], A.V. Tolstykh [2, p. 63], Sergeev S.A. [3, p. 50], Tarasov A. [4, pp. 11-18], Break M. [5, pp. 135-137]. Typology is a method of scientific perception, which is based on the division of systems of objects and groups them together using a type, i.e. a generic, idealized model. The typology is used for the purpose of comparative study of essential features, connections, functions, relations, levels of organization of objects either coexisting or separated in time. However, there is no developed typology of subcultures as a social and cultural phenomenon at present.

Classification is a form of systematization of knowledge, when the entire area of the studied objects is represented in the form of a system of classes or groups, in which these objects are allocated on the basis of their similarities in certain properties [6]. The classification of subcultures refers to the natural classifications, so it has the following functions: prognostic (the ability to predict new results), integration (has the ability to integrate new groups or previously unknown properties of objects to be classified), heuristic (capable of change and improvement in connection with new discoveries). Classification solves two main tasks: it represents reliable and convenient form of all the subject area and contains the most complete information about its objects [6, *ibid*].

Differences between natural classification from artificial lie in the fact that artificial classification performs grouping on the basis of single, arbitrarily selected and conveniently distinguishable properties of objects, while in a natural classification grouping is based on complex properties of objects expressing their nature and combines them into groups and the groups into the system. The classification system of natural type is not simply descriptive-recognitive, it explains the reasons of common properties, classification groups, and elucidates the nature of relations between groups.

Separate research task is the development of an appropriate classification of the nomenclature. Nomenclature is a system of unambiguous names for all classification groups. Nomenclature usually has several features: 1) uniqueness, each name must be unique and different from others; 2) versatility, it uses a single set of names accepted by all specialists as opposed to those same groups in the usual

national languages; 3) stability, eliminating arbitrary changes of names, and yet flexible, allowing inevitable change of names due to changes in classification. Abbreviations and special separator characters are used for the unification of accounts.

Table 1. Nomenclature signs of classification passport records

Sign-letter designation	Description
«/»	Divides classification groups
«.»	Divides classifications inside one group
« »	Mark the beginning and the end of a nomenclature
c	Class
t	Type
s	Sort
g	Group
f	Form

Single-row full record of the nomenclature looks like this:

||Family/Class.Class/Type.Type/Sort.Sort/Group.Group/Form.Form||

Service item entry is represented in the form of a record, where classifier entry order is arranged vertically from top to bottom. "/" is a sign of class separation .

Table 2. Table nomenclature passport record of subcultural classification

Russian version:	English version:
Род:	Family:
Класс:	Class:
Тип:	Type:
Вид:	Sort:
Группа:	Group:
Форма:	Form:

The classification is presented in the form of trees or tables. The classification tree is the set of vertices connected by edges, each one represents a certain class of objects with major new features. These classes are called taxon. Each taxon is the basis for the classification. The classification was developed basing on the analysis of theoretical and empirical information about subcultures.

For the classification of subcultures we have used 11 classification bases (taxons). Taxons were arranged in a hierarchical order, vertically from top to bottom (family, class, type, sort, group, form). The classification is presented in the form of

a tree, each layer of which is enclosed in a tabular view.

The first layer forms a taxon for classifying the origin family. Taxon 1. Demosocial (DS), geosocial origin (GS) and mixed origin (CS).

The second layer forms a taxon for classifying the origin class.

Taxon 2. Classifies according to professional orientation: professionally oriented (Po) and non-professionally oriented subculture (Npo). Taxon 3. Classifies according to the spread scale of subcultures: international (Int), national (Na), local (Lo).

The third layer forms taxon classifying the type. Taxon 4. Classifies the type of values of the first and second levels: spiritual (SpV) and material (MaV). Taxon 5. Classified by gender: male (Ma), female (Fe), combined (Co) (not clearly marked).

The fourth layer forms taxon classifying the sort. Taxon 6 classifies subculture according to the type of relationship to the values of the culture within which they exist: the opposition (Op) and conflict (Co). Taxon 7. Classified by type of governance: a charismatic leader (Chl), a conglomerate of individuals (GoI), system (Sys).

The fifth layer is represented by taxon classifying the groups. Taxon 8 - classifies by age groups: 18-30 - youth subcultures (Yo), 31-59 - middle-aged subculture (Ma), 18 to 59 - a combined group (CgA), 60 and over (Oy), 18 and older (Ags). Taxon 9 classifies groups according to social codes: language (La), behavior (Be), appearance (PhC), the combined group includes all of these social codes (Als.) The bottom layer is represented by taxon classifying the form. Taxon 10 classifies the access form: open (Of), closed (Cf). Taxon 11 classifies the way of goal achievement: the legal form (Le), an illegal form (Und).

With the purpose of testing the universality of the presented classification were classified a number of youth and social subcultures.

Youth subcultures:

Emo||DS/c:NPo.Int/t:SpV.Co/s:Op.Sys/g:Yo.PhC.Be/f:Op.Le||;

Skinheads: ||DS/c:NPo.Int/t:SpV.Co/s:Op.Sys/g:Yo.Als/f:Op.Und||;

Rockers:||DS/c:NPo.Int/t:SpV.Co/s:Op.Sys/g:Ags.Als/f:Op.Le||;

Punks: ||DS/c:NPo. Int/t:SpV.Co/s:Op.Sys/g:Ags.Als/f:Op.Le||;

Gamers: ||DS/ c:NPo. Int./t:MaV.Fe/ s:Op.Sys/g:Yo.Be/f:Op.Le||

Public subculture:

Postgraduate students:||DS/c:Po.Na/t:SpV. Co/s:Op.Sys/g:Ags.La/f:Op.Le||;

Turners :||DS/c:Po.Int/t:SpV. Ma/s:Op. Sys/g:Ags.La.PhC/f:Op.Le||;

Officials:||DS/c:Po.Int/t:Mav.Co/ s:Op.Sys/g:MA.Als/f:Op.Le||;

Corrupted workers ||DS/ c:Po.Int/t:Mav. Co/s:Op.Sys/g:Ags.Be/f:Cl.Und||

Youth is the most socially mobile group of a society. These people are constantly in search for ways of creative and labor self-realization. The civil service for young people is an attractive area to fulfill their potential. According to Rosstat,

on 1 January 1991, the number of civil servants under the age of 30 years was 106,8 thousand; 1 January 2001 - 123,3 thousand; 1 January 2002 - 140,4 thousand people; on September 1, 2003 - 184,1 thousand; 1 January 2005 - 192.1 thousand; 1 January 2007 - 232,3 thousand people; on October 1, 2008 - 241,0 thousand people; on October 1, 2009 - 247,7 thousand people; on October 1, 2011 - 222,3 thousand people [7].

Figure 1. Graph of change dynamics in the number of civil servants under the age of 30 years.

The average increase in the number of civil servants for the period from 1999 to 2011 at the age of 30 years was 11%. It can be stated that the interest of young people to public service as a professional activity is at a consistently high level. For this reason, knowledge of the value orientations of young professionals is especially important. Because it is the basis for the formation of professional values of civil servants and serve as the basis of their organizational behavior and management object.

Personnel services have two major challenges: 1) analysis of personal and professional potential of young specialists; 2) forecasting the future development of the worker in his field. The use of classification developed as a working tool of personnel services facilitates both tasks. Knowledge of belonging of a young specialist to any of the subcultures provides valuable information about his personal and professional qualities, but also helps to create a filter blocking the penetration of deviant elements in the system of social relations of the state civil service.

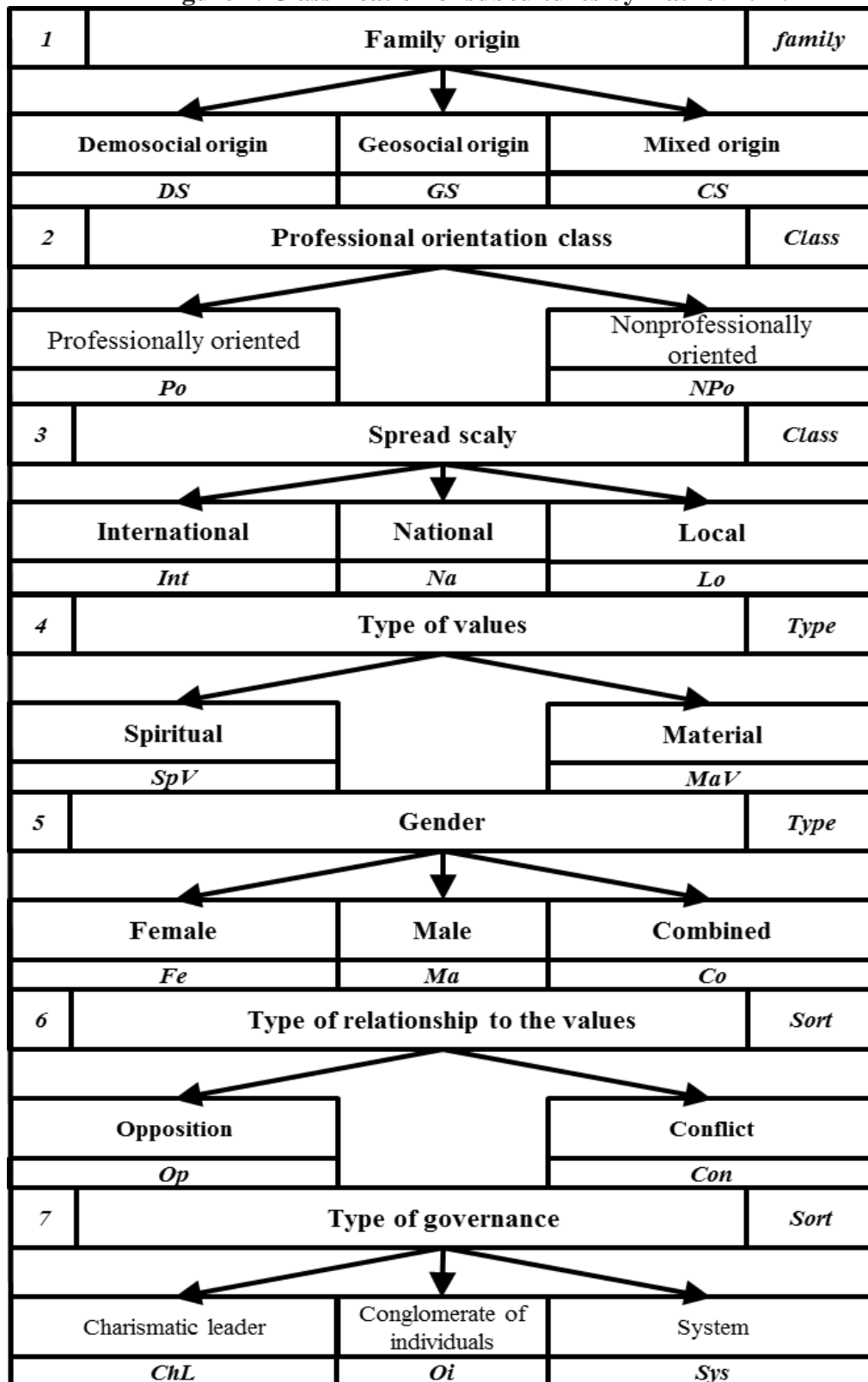
Development and improvement of the subcultures system classification as an effective and innovative tool of personnel services is a promising direction of scientific thought. However, the practical application of such a tool can only be possible under certain conditions: 1) modernization of the institutions of

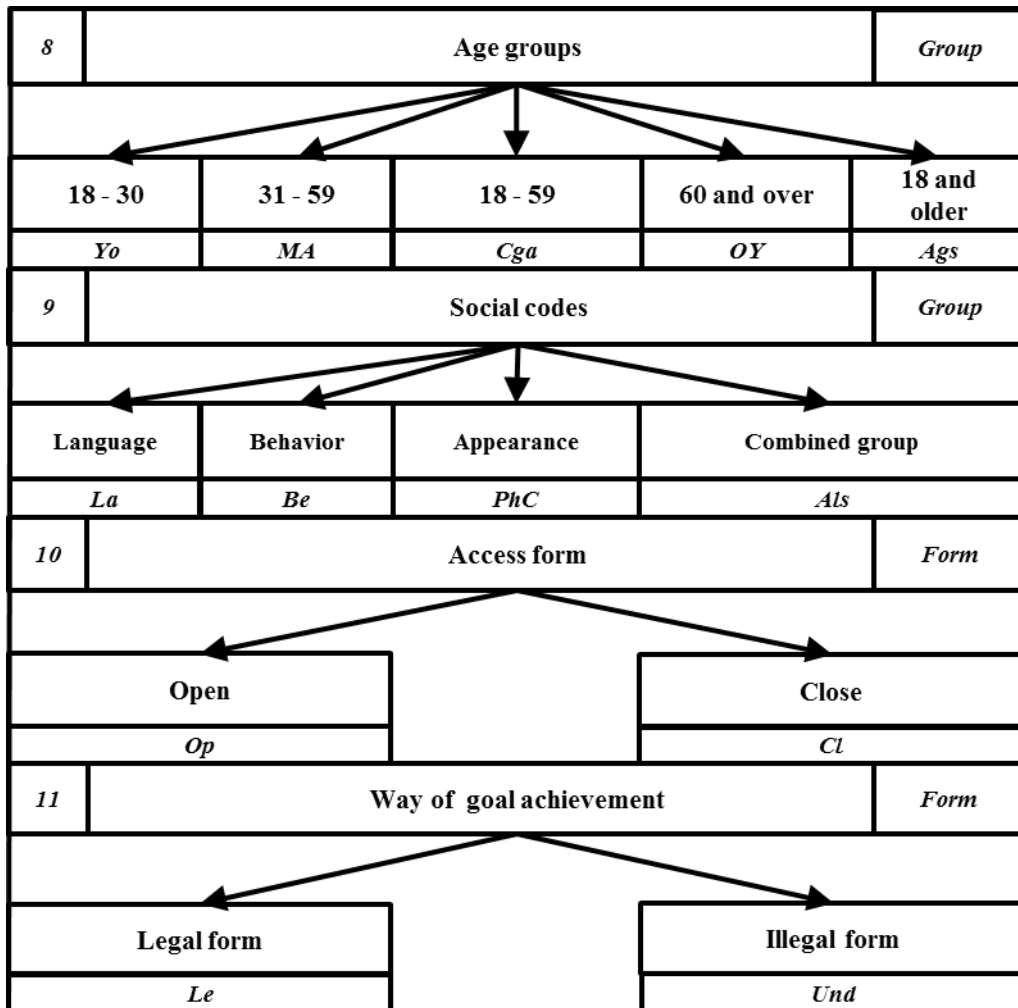
preparation, retraining and improvement of qualification of staff employees of the state civil service; 2) provide more tools employees, value-estimated competencies; 3) improvement of the processes of complex organizational and technological support procedures for evaluation of young professionals during the interview.

References

1. Komarova E.G. The problems of appearance and development of informal youth subcultures in socialism environment. Autoabstract of the thesis. Moscow, 1989. P.13-14
 2. Tolstykh A.V. Adults and children: paradoxes of communication. Moscow: Pedagogy, 1988. - P. 63.
 3. Sergeev S.A. About the question of classification and some features of youth subcultures in Russia / Social knowledge: formation and interpretation. The materials of the international scientific conference. Kazan: Fort-dialogue, 1996. -P. 50.
 4. Tarasov A.N. Whose ally is comarade Che. Youth in province – a new type of opposition // Vek. 2000. - №42. - P. 11-18.
 5. Brake M. The sociology of youth Culture and youth subcultures. Sex and drugs and rock'n'roll. London. Boston and Henley: Routledge and Kegan Paul, 1985. p. 135-137.
 6. URL: <http://lib.rus.ec/b/285033/read#t7>
 7. URL: http://www.gks.ru/free_doc/2011/gos-kadr/tab2.htm
- Additional literature:
8. Levikova S.I. Youth subculture: Textbook. the allowance. M., 2004
 9. Lukov V.A. Peculiarities of youth subcultures in Russia // Sociology research. 2002. No. 10. P. 79-87.
 10. Bykov S.A. Drug addiction among young people as an indicator of desadaptation // Socis, 2000. № 4.
 11. The state youth policy in the Russian Federation legislation: a Collection of documents. parts I - III / edited Century Lukov A.V. Moscow: Society, 2000.
 12. Ivanenkov S.P. Problems of socialization of today's youth. - St. Petersburg, 2003
 13. Lisovsky V.T. The spiritual world and the value orientations of young people of Russia. - St,Petersburg. 2000.
 14. Maksimova T. M. Health status and values of today's youth / Health in the Russian Federation. 2002. № 2
 15. Youth and problems of alternative civilian service. Moscow: Publishing house "Society", 2001.
 16. The youth of Russia and the challenges of the XXI century: a socio-moral problems of adaptation in the new historical conditions / Under the General editorship of doctor of Economics, Professor Shulus A.A., Moscow, 2001.
 17. Nekhaeva T.G., Tatarinov O.V. Organizational legal basis of establishment and activity of bodies of youth Affairs of the Russian Federation. Tula, 2001.

Figure 2. Classification of subcultures by Katkov I.M.

Spiritual Concepts in Research of Corruption Subcultures (Sociocultural Approach)

Ivan Katkov

*applicant of Russian Presidential academy of national economy and public
administration (82, prospect Vernadskogo, Moscow, 119571)*

pseudokote@gmail.com

Abstract

In the article is disclosed the actual problem of scientific knowledge of the phenomenon of corruption. The goal of obtaining a new scientific knowledge in the field of socio-cultural knowledge of the phenomenon of corruption. One of the elements of corruption as a kind of culture is the corrupt subculture. Subculture author regards as a significant element of society's culture, one of the indicators of its status and development, and corrupt subculture as an element of culture of corruption. Scientific contribution of the author is expressed: 1) to develop models for the formation of subcultures of corruption, allocation of its properties and functions; 2) the development of a scientific approach to addressing corruption as a social and cultural phenomenon; 3) the author's approach to knowledge can be the basis for the development of new tools and methods to counter corruption.

Keywords: corruption, corruption networks, culture, corruption subcultures, corruption values.

In Russia, the first attempts of scientific knowledge have been made in the mid 70s of the XX century by Zdravomyslov B.V. [Zdravomyslov, 1975]. In future issues of corruption were developed by: Melnikova V.E. [Melnikova, 1985], Belskij K.S. [Belskij, 1989], Mishin G.K. [Mishin, 1991], Komissarov V.S. [Komissarov, 1993], Shtompka P. [Shtompka, 1996], Zhilina I.Yu. [Zhilina, 1998], Dahin A.V. [Dahin, 2001], Bondarenko S.V. [Bondarenko, 2002], Golovanova E.I. [Golovanova, 2002], Echmakov S.M. [Echmakov, 2004], Lomov A.M. [Lomov, 2009], Ageev V.N. [Ageev, 2009], Okhotskij E.V. [Okhotskij, 2009], Bartsyts I.N. [Bartsyts, 2010], Nikonov M.V. [Nikonov, 2013] etc. However, the main body of research devoted to the analysis of legal categories and not the socio-cultural component.

Mainly the base of scientific knowledge about corruption has been shaped in the studies of American scholars, such as R. Klitgaard, S. Rose-Ackerman, G. Tullock, J. Shelton etc. The classical model of corruption was derived, based on the relationship: the principal - agent - client. The basis of this model were developed on the ideas of R. Klitgaard, who proposed that corruption may be described by the formula: monopoly + discretion - accountability - corruption [Klitgaard, 1998. P. 4].

However, the model of corruption proposed by S. Rose-Ackerman [Rose-Ackerman, 1978. P. 15-17], G. Tullock [Tullock, 1967, P. 225-227] and J.

Shackleton [Shackleton, 1978. P. 146] takes into account only the relations between the principal, the agent and the customer-level costs and benefits, but does not take into account the role of cultural norms and values in the process of social relations.

Researchers of corruption made attempts to define the entity through the prism of legal, political or economic approaches. Sociological definition of corruption has been proposed by M.V. Artemieva. In her opinion, corruption is a social phenomenon, characterized by bribing government or other officials and selfish use of official authority in personal or narrow group or corporate interests.

Another corruption researcher N.F. Kuznetsova by the term corruption understands "negative social phenomenon in terms of the bribery of some persons by others". V.S. Commissarov considers corruption as "the use of powers of the control service against the service interests because of personal interest".

In article 1 of the Federal Law of December 25, 2008 № 273 "On combating corruption" by the term «corruption» is understood "the abuse of office, bribery, bribery, abuse of authority, commercial bribery or other illegal use of a natural person of his official position contrary to the legitimate interests of society and the state in order to obtain benefits in the form of money, valuables, other property or services of the property and other property rights for themselves or for third parties or illegal provision of such benefits to an individual by other individuals"*.

Our given definitions of the corruption phenomenon enable to outline common understanding of corruption. So, corruption is a social phenomenon, characterized by bribery or corruption officials, or their selfish abuse of power. Corruption - anomie of moral and legal norms. In this understanding of corruption it is impossible to identify the socio-cultural component of this phenomenon and, consequently, to study it, to develop measurement tools.

Contemporary sociological base of knowledge about corruption as socio-cultural phenomenon is very limited. In the context of socio-cultural knowledge we have identified the following methodological approaches to the study of corruption.

The first approach is based on the ideas of R. Klitgaard, who understands corruption as organizational culture, which is characterized by a cynical attitude to personal property and the loss of moral standards, the analysis of which is made from the point of view of reproducing its basic values business groups [Klitgaard, 1998. P.4; Lomov, 2009. P. 14]. In our opinion, the concept proposed by R. Klitgaard, does not provide opportunities for the development of tools to measure the level of corruption and the impact on it.

The second approach is based on structural functionalism of T. Parsons and R.

*The Federal Law of December 25, 2008 № 273 "On combating corruption" // Legislation assembly of the Russian Federation. 2008. №51 (part 1). Article 6228

Merton. In the framework of this theory, corruption is seen as a temporary state of dysfunction of a number of cultural institutions or anomie. Anomie is manifested as the indifferent attitude of the greater part of the community social norms that, in their turn, generate conflict between elements of the system of values [Ageev, 2009. P.5].

The third approach relies on the concept of corruption as constantly reproducible cultural traditions. This view is characteristic of researches made by K. Hart. In his opinion, the level of corruption depends on local customs and values of a particular country. The idea of K. Hart became widespread in the circle of socio-cultural sphere researchers. They tried to reveal the regularities of the influence of different national cultures on the level of corruption in the country, using methods and tools of cross-cultural psychology, developed by the D.J. Lemak, C. Arunthanes, and P. Tansuhaj [Arunthanes W., Tansuhaj P., Lemak D.J. 1994. P. 46-47]. J. Andvig developing K. Hart's ideas suggested that the level of corruption in the former Soviet republics depends on their cultural differences, expressed in behavior, traditions, and other cultural features [Andvig. 1991. P. 57-94. Also: Artemjeva, 2011. P.45-47].

The fourth approach is based on the theory of inconsistent standards developed by the U. Reisman [Reisman, 1979. Also: Mishin, 1991]. From his point of view, the society creates a system of myths, containing super idealistic norms. For this reason, some social groups and sub-groups create their own systems of norms, which guide their practice. In a society such alternative systems of norms are perceived as antisocial, asocial or corruption.

The number and frequency of corruption U. Reisman explains by the fact that benefit from corrupt deals is directly proportional to the number of persons involved in corruption networks. The legitimization of corruption occurs when a social group or groups recognize existing social norms imperfect or unfair.

As it can be seen from the proposed point of view, the authors are convinced that corruption is socio-cultural in origin, and is a spiritual construct. Underneath you can see the selected items that form the basis of corruption as a social and cultural construct:

- cultural concepts are the elements that make up the cultural background of a particular phenomenon. They form the spiritual foundation of corruption, define it as a sociocultural phenomenon and are indicators of corruption processes, reflecting their level and degree of influence;
- corruption values or anti-values, which are deviant in relation to moral standards, but normal for members of a corrupt community. These include and value to improve the mechanisms of corruption underlying the formation of new models of corruption contrary to the moral and legal norms.

It should be noted that the constant search for new application spheres of

corruption and self-improvement of personal skills lead to the organization of corruption networks with complex evolving structure. The improvement of the mechanisms of corruption and schemes for the development of personal skills of corrupt officials contributes to the spontaneous spread of corruption.

Corruption norms, which are the regulators of human behavior, are involved in corrupt relationships. They affect not only the relationships between people within a corrupt system, but also are the basis for the reproduction of new systems in all social, economic, and political institutions of society. Corruption norms are reflected in behavior, communication, thinking, positioning.

Corrupt subcultures in their structure have not only the above-mentioned elements, but also a number of mechanisms to ensure their livelihoods. They include:

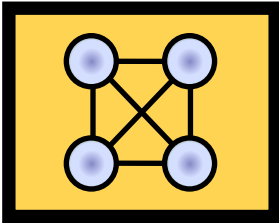
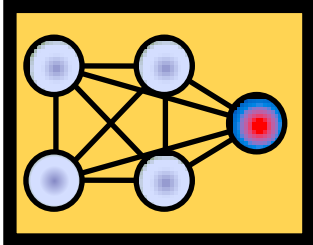
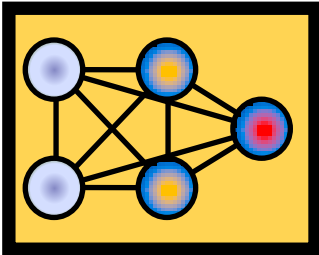
- the mechanism of self-regulation, allowing corruption subcultures to hold the structure in equilibrium with the loss of any items (partial weakening of the impact of corruption values). This mechanism gives flexibility to the system of corruption, due to that actions to combat corruption bring extremely low efficiency. Self-regulation is a sign of lack of centralized management apparatus, which contributes to a wide differentiation of the corruption phenomenon;
- the mechanism of self-organization, which gives corruption subculture properties of spontaneous occurrence and distribution, which gives the phenomenon of increased social mobility. Corruption subcultures are formed from social groups, professional communities with a low level of organizational, spiritual and professional culture. This mechanism underlies in the group roles organization in organizational subcultures. Each participant of corruption plays a role. The number of roles is determined by the size and complexity of the corruption network. Roles allow corruption participants to achieve self-actualization in the context of this cultural phenomenon, to take and to maintain their status in corrupt systems, and further to arrange corruption network;
- the mechanism of self-preservation ensures the preservation of socio-cultural grounds subculture for further reproduction in the practice of their media. Socio-cultural basis includes cultural concepts. Its source may be one person or a group of people. Realizing their corruption interests, they give behavioral examples for others, proving by their actions that their liability, irresponsibility or the ability to avoid social responsibility is the greatest value of modern civilization.

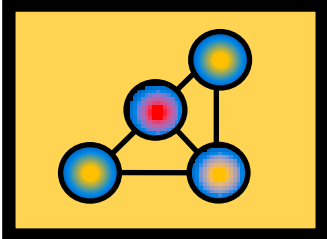
The process of spreading corruption interests or values of deviant items within a social group can be described by the theory of infection, proposed by G. Lebon. The basis of this theory is the ability of values to their natural distribution

[Lebon, 2011. P. 15]. Over time, the value of one individual becomes the value of the group. The spread of corruption and other values within the group occurs through the exchange of cultural images through speech, behavior, clothing, experience. The exchange of cultural samples occurs unconsciously in the process of acquiring knowledge and improving professional skills. Along with this infection occurs deviant values and integration of the individual into the system of corruption.

Based on the theory of infection, the author of this article has developed a model of the formation of corrupted subculture. Presented in the form of a table, it reflects the stages and the corresponding propagation of corruption of values in social groups (table 1).

Table 1. Stages of corrupted subculture formation.

Stage	Graphic scheme	Description
1		<p>The group is in a state of stability or socio-cultural equilibrium.</p>
2		<p>The deviant element appears, he is a media of corruption values, who is included in the group in two ways: appointment of the Director (corporate structures); self integration (in the case of open social systems). In both cases, we can see the formation of new relationships between the elements that make up a group, and a new element included in the group. Such links are later transformed into the distribution channels of corruption values.</p>
3		<p>Over time, corruption values spread among group members. At the same time, the members of the group, whose moral foundations are stronger than the impact of corruption values, are derived from the collective. The remaining members form the subculture of the Corporation.</p>

4		The social value is captured through the practice of its application.
---	---	---

The stages reveal the propagation of corruption values within a group or a team, a structural unit (Department). However, corruption subculture, being a special kind of subculture, can affect other groups and structural units, thereby facilitating the formation of a corruption network.

Corruption networks can have a horizontal, vertical or combined structure. Corruption vertical communication structures have a small number of parts and are formed basically in the same division or Department (the manager receives from the employee a portion of the proceeds from corruption). Corruption horizontal relations of the structure are formed, if necessary, involving employees from different departments (divisions).

Corruption networks with a combined structure is a characteristic of the corrupt activities of the interdepartmental character. Such networks have both vertical linkages (within a single Department) and horizontal (between different agencies). This facilitates quick and natural extension of the corruption network.

The scientific approach used by the author in the analysis of the problem of corruption as a social and cultural phenomenon, allowed us to identify corrupt subculture as a special kind of subculture, based on deviant values expressed in the priority of personal enrichment. It is noted that corruption subculture is formed under the influence of an external active elements, carrying a deviant component. Corruption subcultures have four stages in their development: 1) the state of rest or incubation period; 2) the appearance of external active deviant element of the carrier of corruption values; 3) the spread of corruption values among group members; 4) social consolidation of new values (corruption).

The study of corruption subcultures from position of social and cultural analysis opens the way for the increment of scientific knowledge in the development of tools to prevent the spread of corruption in the Russian society.

References

- Ageev V.N. Ways of restriction of the rights of civil servants as means of fight against corruption in system of public service. // *Sledovatel'*. Federal edition, 2009, №6 (134), pp. 2-6
- Andvig J. The economics of corruption: a survey // *Studi economici*, 1991, №43, pp. 43-47.
- Artem'eva M.V. Corruption and corruption crimes. // *Iuridicheskaya nauka*, 2011, №1, pp. 43-47.
- Arunthanes W., Tansuhaj P., Lemak D.J. Cross-cultural Business Gift Giving. A New Conceptualization and Theoretical Framework // *International Marketing Review*, 1994, Vol. 11 №4, pp. 46-47.
- Bartsits I.N. Anti-corruption examination in system of effective law-making (to development of a technique of carrying out anti-corruption examination) // *Gosudarstvo i pravo*, 2010, №9, pp. 16-25.
- Belskij K.S. Personal responsibility in the Soviet public administration (moral, economic, political aspects). Moscow, *ViuZI*, 1989, 96 p.
- Echmakov S.M. The mathematical analysis of corruption in the external economic relations // *Finansy i kredit*, 2004, no. 19, pp. 74-77.
- Golovanova E.I. Legal bases of fight against corruption in Russia in the XVI-XIX centuries (historical and legal research). PhD in Law thesis, Moscow, 2002, 187 p.
- Golosenko I. Phenomenon of “the Russian bribe”: sketch history of domestic sociology of officials // *Zhurnal sociologii i sotsialnoj antropologii*, 1999, T. II, no 3, pp. 101-116.
- Klitgaard R. Corruption // *Finance and development*, 1998, March, pp. 3-6.
- Komissarov B.C. Criminal and legal aspects of fight against corruption // *Vestnik Moskovskogo universiteta. Seriya 11, Pravo*, 1993, no1, pp. 26-30.
- Kuznetsova N.F. Corruption in system of criminal offences // *Vestnik MGU, Ser. 11*, 1993, no.1, pp. 21-26.
- Lebon G. Psychology of the people and masses. Moscow, *Akademicheskij proekt*, 2011, 238 p.
- Lomov A.M. Administrative and legal aspects of counteraction of corruption in law-enforcement bodies of the Russian Federation. Autoabstract PhD in Law, Tyumen, Tyumen state universit, 2009, 22 p.
- Melnikova V.E. Malfeances. Moscow, 1985.
- Mishin G.K. Corruption: concept, essence, restriction measures. Moscow: *Akademiia MVD SSSR*, 1991, 248 p.
- Okhotskii E.V. Corruption: essence, counteraction measures. 2009, no.9, pp. 25-32.
- Reisman W. *Folded lies*. New-York: The Free Press, 1979.
- Rose-Ackerman S. *Corruption: a study in Political Economy*. New-York: Academic Press, 1978, 325 p.
- Shackleton J. Corruption: An essay in economic analysis // *Political quart.*, 1978, Vol.49, no.1, pp. 145-158.
- Shtompka P. *Sociology of social changes*. Moscow: *Aspekt-Press*, 1996, 314 p.
- Tullock G. The Welfare Costs of Tariffs, Monopolies and Theft. *Western Economic Journal*, 1967, №5 (3), 258 p.
- Zdravomyslov B.V. *Malfeances: Concept and qualification*. Moscow: *Izd-vo Mosk. Un-ta (publ.)*. 1975
- Zhilina I.Iu. Corruption phenomenon: the general approaches to studying // *Ekonomicheskie i sotsialnye problemy Rossii*, 1998, no.2, pp. 9-28.

Tolerance Features in the Structure of Worldview Culture

Ubniyazova Shyryn Adilkairovna

Abstract

In this article the characteristics of tolerance in the structure of ideological culture are discussed (on the basis of self-esteem analysis). The features of the ideological and cultural tolerance for the individual societies and for a specific individual have been identified in connection with a number of contradictions between religious and secular education, religious and scientific explanations of the world, national and universal values, between the pragmatic aspirations of the mass consciousness and the high purposes of life, preached the philosophy and art, multi-directional influences of family, school, media, etc, aggravated in new cultural and educational conditions. Tolerance is considered as a system of internal resources of the individual forming the basis of its worldview culture.

The timeliness of a comprehensive study of the tolerance phenomenon is beyond any doubt. The relevance of this process is determined by the extending limits of reality cognized by every person. Given all interactions and interpenetrations of different cultures taking place in the contemporary society humanity is inevitably faced with the problem of tolerance formation.

Keywords: *worldview, personality, tolerance, worldview culture, self-esteem.*

1. STUDY OF THE PHENOMENON OF TOLERANCE

Tolerance is the most necessary quality of man. Tolerance is one of the conditions of good manners. Intolerance leads to the worst disaster. So, we put so much importance on tolerance. Tolerance is really a very highly useful quality. It is one of the basic principles of good manners. We can do justice if we are tolerant to hearing the different views of others. If we are tolerant we can make the due assessment of the views of others. Tolerance as a quality is indispensable in the democratic countries. Tolerance is the first condition for the exercise of all views. We must be tolerant of the views however bitter that may be. So, every student, every citizen and every individual culture the habit of tolerance. Active investigation of the phenomenon of tolerance in recent years has resulted in widening of the scope of its definitions in the framework of psychological and educational researches. The study and comprehensive review thereof showed that with a certain degree of conditionality these definitions can be divided into three classes: "relations", "property", "quality", "integration". Thus, tolerance is a complex, multidimensional, multicomponent, and heterogeneous phenomenon which cannot be described in sufficient detail only in one dimension. Currently, in the framework of researches attempts have been made to organize a variety of types and forms of tolerance. For this purpose two ways have been selected: classification and hierarchization. Thus, for example, G.S.Kozhukhar considers interpersonal tolerance in his works as a genetically original form for the rest of its types.

The absence of a single universally accepted definition of tolerance leads to the fact that in theoretical approaches and its diagnostics the abovementioned principle of

matching opposites is now widely used: tolerance and intolerance are often studied in the dichotomy. The latter refers to a negative, hostile attitude towards the cultural peculiarities of a particular social group, to other social groups in general or to individual members of these groups. It is active or passive rejection of the "other" looking and acting differently.

Intolerance is manifested in a wide range: from the usual rudeness, neglect of the "others" to deliberate termination of people. It is interesting to note that describing the phenomenon of intolerance researchers are unanimous in their opinion: it is often viewed only within the class of interpretations of "relationship" having no reflection in classes of properties and integration.

The desire to understand and systematize the study of the psychological aspects of tolerance at the present stage of development of science has led us to development of a conceptual model of the formation of tolerance in the structure of ethical outlook. Below its key provisions are considered:

1. *Tolerance* is the system of internal resources of the individual, reflecting the willingness and ability of the individual to positively and efficiently meet the challenges of interacting with itself and the "other" that is different in appearance, thoughts, feelings, values, behavior, the system contributing to resistance to provoking environmental factors. Resource is understood as the reserve, the source, the tool that is accessed where necessary. Tolerance may: 1) be realized in different systems: "I", "I - the other" and 2) be in actual or potential state, and 3) manifest themselves in different ways: interpersonal, ethnic, gender, etc., basing on the willingness and ability of a single individual to positively and productively to solve complex problems of interaction.

Structurally, it consists of cognitive and operational components. The first consists of: a) knowledge of the tolerance and tolerant behavior, its benefits and b) understanding of the techniques, methods, strategies of tolerant interaction, c) the conscious desire to match the samples shown (motivation). The second is a complex of relevant experience of realization of knowledge and concepts in specific situations. This experience includes both empirical generalizations about the situations of interaction, made by the carrier thereof, regardless of expertise, and those adopted in the process of deliberately organized activities.

Tolerance is formed purposefully and in a step-by-step pattern. Tolerance formation is the initial step in the process of its establishment and development during a specially organized activities aimed at expanding the range of conscious competence. In this process the cognitive component will slightly surpass the operational component. The prerequisites for the formation of tolerance are the properties of the nervous system, personality characteristics and specificity of subjective personal experience. Meeting with the unlike "other" and need to interact therewith is one of the kinds of stressful situation. In connection with this, tolerance can be regarded as one of the components of such behavior, which allows the subject, through conscious actions, using techniques appropriate to personal characteristics and situations, coping with the difficult life situation or stress (i.e., coping-behavior). The definition of tolerance adopted in the research allowed singling out the following components of tolerant behavior: activity,

awareness (i.e., ability to ethical reflection), respect, acceptance of the "other" and self-control.

Cognitive and the operational components are interrelated: knowledge is influenced by the experience and experience affects the existing concepts and ideas. What will be adjusted and the way to adjust depends on emotional involvement of the subject in the situation, on the assessment of the meaning assigned by the individual to what is happening. Tolerance takes a dominant place in the ethical consciousness and is the core structure of ethical worldview of the subject.

Tolerance toward that which is radically evil now appears as good because it serves the cohesion of the whole on the road to affluence or more affluence. The toleration of the systematic moronization of children and adults alike by publicity and propaganda, the release of destructiveness in aggressive driving, the recruitment for and training of special forces, the impotent and benevolent tolerance toward outright deception in merchandizing, waste, and planned obsolescence are not distortions and aberrations, they are the essence of a system which fosters tolerance as a means for perpetuating the struggle for existence and suppressing the alternatives. The authorities in education, morals, and psychology are vociferous against the increase in juvenile delinquency; they are less vociferous against the proud presentation, in word and deed and pictures, of ever more powerful missiles, rockets, bombs--the mature delinquency of a whole civilization.

According to a dialectical proposition it is the whole which determines the truth--not in the sense that the whole is prior or superior to its parts, but in the sense that its structure and function determine every particular condition and relation. Thus, within a repressive society, even progressive movements threaten to turn into their opposite to the degree to which they accept the rules of the game. To take a most controversial case: the exercise of political rights (such as voting, letter-writing to the press, to Senators, etc., protest-demonstrations with a priori renunciation of counter-violence) in a society of total administration serves to strengthen this administration by testifying to the existence of democratic liberties which, in reality, have changed their content and lost their effectiveness. In such a case, freedom (of opinion, of assembly, of speech) becomes an instrument for absolving servitude. And yet (and only here the dialectical proposition shows its full intent) the existence, and practice of these liberties remain a precondition for the restoration of their original oppositional function, provided that the effort to transcend their (often self-imposed) limitations is intensified. Generally, the function and value of tolerance depend on the equality prevalent in the society in which tolerance is practiced. Tolerance itself stands subject to overriding criteria: its range and its limits cannot be defined in terms of the respective society. In other words, tolerance is an end in itself only when it is truly universal, practiced by the rulers as well as by the ruled, by the lords as well as by the peasants, by the sheriffs as well as by their victims. And such universal tolerance is possible only when no real or alleged enemy requires in the national interest the education and training of people in military violence and destruction. As long as these conditions do not prevail, the conditions of tolerance are 'loaded': they are determined and defined by the institutionalized inequality (which is

certainly compatible with constitutional equality), i.e., by the class structure of society. In such a society, tolerance is *de facto* limited on the dual ground of legalized violence or suppression (police, armed forces, guards of all sorts) and of the privileged position held by the predominant interests and their 'connections'.

These background limitations of tolerance are normally prior to the explicit and judicial limitations as defined by the courts, custom, governments, etc. (for example, 'clear and present danger', threat to national security, heresy). Within the framework of such a social structure, tolerance can be safely practiced and proclaimed. It is of two kinds:

1. the passive toleration of entrenched and established attitudes and ideas even if their damaging effect on man and nature is evident, and
2. the active, official tolerance granted to the Right as well as to the Left, to movements of aggression as well as to movements of peace, to the party of hate as well as to that of humanity I call this non-partisan tolerance 'abstract' or 'pure' inasmuch as it refrains from taking sides--but in doing so it actually protects the already established machinery of discrimination.

The need for subjective-personal interaction between the subjects of the educational process; the presence of organization and content-related mechanism for the development of subjectivity; a sense of security and positive attitude of personality; completeness of ideas about the benefits of a tolerant behavior, as well as its standards; the need to include psychological and pedagogical diagnosis in the educational process; integrated and step-by-step implementation program for the formation of tolerance are psychological and pedagogical conditions of formation of tolerance in the structure of ideological culture

References

1. Azarkhin A.V. (1990) *Mirovazrenie I estetichskoe razvitie lichnostii*. Naukova Dumka, Kiev.
2. Bolshoi Entciklopedichesky slovar (1977). M., T. 26.
3. Dekloratciya printcipov tolerantnosti . Online access: <http://tolerance.on.ufanet.ru>
4. Gracheva I.I. (2006) *Uroven perfekcionizma I sodержanie idealov lichnosti*.
5. Kapustina N.G. (2008) *Formirovaniye tolerantnosti v structure eticheskogo mirovazreniye*. № 60. – pp. 61-69.
6. Kletcova E.U. (2004). *Psichologiya I pedagogika tolerantnosti*.
7. Kobliyakov V.P. (1979) *Eticheskoe soznanie: Istorico-teoretichesky ocherk vzaimodeistviya moralnogo soznaniya I eticheskikh vozzreniy*.

On the Nature of Local (Municipal) Authorities

Frolova N.V., Doctor of Legal Sciences, Professor,

Head of Institute of Economy and Law in the city of Nizhnevartovsk (affiliate) by federal state-budgeted educational establishment of higher professional education «State university of Tyumen»

Kuznetsov S.P., Candidate of Legal Sciences, Docent

Assistant professor on department «General professional and specific disciplines in legal studies» of affiliate of South Ural State University in Nizhnevartovsk

Abstract

In the present article the authors analyze the local (municipal) authority and the state power, their mutual correlation, common traits, position of local authorities in the system of state power. The authors have emphasized three groups of Russian scientists, each having a different point of view in relation to local authorities. The authors define local and state authorities as two currents, enabling the people to exercise its power. The article offers a brief summary of municipal authorities in Japan, the USA and France. Based on the results of a brief survey the authors propose their definition of local authority.

Key words: state authority, local authority, public authority, central authority, source of authority, local government, civil society, municipal entities, governmental activity.

Article 12 of Constitution of the Russian Federation claims that local government is self-dependant within the scope of its power. At the same time, self-governing authorities do not belong to the system of government bodies of Russia. Many authors examined the problem of correlation between state authorities and local authorities in their studies: M. V. Baglai, A. I. Kovalenko, E. S. Shugrina, A. A. Bezuglov, S. A. Soldatov and others. Nevertheless, as of the moment there exists no shared vision of legal theorists in regard of correlation between state and municipal authority.

In accordance with the current legislation, state authority ends up at the level of constituent entity of the Federation, further on vertically downgrade comes municipal power. In their edition «Constitutional law of Russia» published in 2001, A. A. Bezuglov and S. A. Soldatov determine that «municipal authority is a state authority, and the bodies which exercise it, are the bodies of state power»¹. This assertion contradicts with

the Constitution of Russian Federation; in connection therewith the authors intend to introduce amendment in constitutional law of the state.

In opinion of M.V. Baglai, « the local government, though is not included in state governmental bodies, by its nature represents part of it»².

Following to European charter treaty on local government, the local governmental bodies govern the major part of public affairs in the interest of local population³, i. e. partly state affairs.

Virtually all investigators of local government pose themselves a question: what type of power is executed at the local level?

One suggests combining these authors in three groups:

- 1). those univocally asserting that municipal power does not represent a part of state power (for instance, professor V. E. Chirkin)⁴;
- 2). those who believe that municipal power is a type of state power (G. N. Chebotarev)⁵;
- 3). a group of scientists, who share intermediate view, i.e., in their opinion, local authorities conjoin two origins: public and governmental (E.S. Shugrina)⁶.

Undoubtedly, municipal authority possesses a range of characteristic traits, peculiar to state power. Among such are:

- Clearly expressed institutionalized character, i.e. local government is not introduced upon initiative of population , but by force of law , and is universally binding;
- Presence of specific self-standing administration which execute this power;
- Continuity in time;
- Versatility, commonality;
- Taking origin in laws and other regulatory acts;
- Execution of power within specific territory in regard of every person located.
- Possibility of utilization of means of legislative-institutional enforcement
- Stipulation of taxes and fees
- Independent budgeting

E. S. Shugrina adduces other reasons:

- * The territory of local community is a territory of state; local inhabitants are citizens of state.
- * The status of local government is defined and protected by the state

*Local affairs, though settled independently, always keep in line with state policy.
*decisions of local governmental bodies are compulsory for all persons intended, and further⁷.

Nonetheless, the most essential and important points of internal unity between state governmental bodies and local governmental bodies are:

Unity of the source or power – the people;

Unity of the system of administration of state service and municipal service;

Unity of the ways of governing – through laws and regulatory acts (in the first case), through regulatory acts (in the second case) and administrative resources, bearing compulsory nature (both cases).

Nevertheless, there exist peculiarities due to uniformed nature of public authority, inexplicitly articulated in legislation. Local government by its nature is not just public authority, but more complicated phenomenon by its internal structure. The value of local government lies in its necessity for public society, and at the same time it is a mean of development and perfection of civil society itself, because local government is an institute of democracy. Evidently, local governmental bodies are an instrument of power in local government – in full conformity with article 3 of the Constitution of Russian Federation.

Governmental activity in the system of local government is also executed by the population of municipal entity – directly through local referendum, municipal elections, meetings of citizens, popular law – making initiative, local public self-government, meetings and conferences of citizens. Therefore, there arise such forms of direct expression of public authority within the system of local government, which are absent within the system of state authority. In our opinion, in the case of adoption of local government as a state authority, the public-governmental forms of activity of population and local democracy, appropriate to local government and essentially important for the development of civil initiative and self-dependence, shall be left aside. State authority and local authority are two directions, enabling the people to exercise its power.

However, it is utterly appropriate to mention the unified system of public authority in Russian Federation, represented by state governmental bodies and local governmental bodies. Only natural haste by adoption of Constitution in the year 1993 hampered to insert this provision in the Ruling Law.

One of examples of a firm vertical system of relations between the central authority and the local level is Japan. Professor of Princeton University R. J. Samuels notes that the system of vertical relations between central and local authorities in Japan is far from being simple and monosemantic. In his point of view, there exist multidirectional formal and non-formal, horizontal and vertical connections (such

as national associations of principals of local authority, created for strengthening of horizontal links, which simultaneously became conductors of state policy. At the same time the state preserved the right of control and intervening into local affairs)⁸. These traits created political and legal prerequisites for shaping of «highly centralized » model of relations between centre and the province in Japan.

In contradiction from Japan, local government in the USA is characterized by wide decentralization, definite independence of municipal entities from central government and even states, absence of immediate subordination of local government bodies to central power.⁹

French Republic may be referred to states with relatively decentralized local government, consisting of merely 37 thousands communes, which are the oldest territorial entities, within which frame the principle of democratic self-government is implemented, however the mayor of such commune is at the same time a representative of state. In particular, he is entrusted with such state authority as registration of instruments of civil status; he is executive person of court police¹⁰.

Public – governmental activity of local governing bodies in Russian Federation is executed on the basis of Constitution, federal laws, local laws and directly by statutory and regulatory instruments of municipal entities. Regulation of public and governmental activities in accordance with article 72 of Constitution of Russian Federation is under joint competence of Russian Federation and its constituent entities. Federal laws regulate essential interactions of local governing bodies in the course of execution of their public and governmental activities both of appropriate and functional nature, whereas the laws of constituent entities of Federation specify and substantiate this regulation, embracing as far as feasible every interaction of local governing bodies in the course of execution of their public and governmental activities. This refers among others to purchases and manufacture of goods and services for municipal needs, when local governing bodies and their authorized companies act as customers (municipal order), as well as to procedure of possession, use and disposal of municipal property.

Following the results of brief research of nature and essence of local authority we suggest our version of definition «local authority». Local authority is public authority, which represents the interests of population of specific municipal entity and does not constitute a part of state governmental bodies of Russian Federation, possesses required attributes of power, endowed by Constitution and federal laws, local laws of Russian Federation with an authority of settling the local issues, as well as state authorities, delegated by federal bodies or local governmental bodies.

References

- ¹ Bezuglov A.A., Soldatov C.A., Constitutional law in Russia. – Moscow, 2001. – page 348.
- ² Baglai M.V. Constitutional law in Russian Federation. – Moscow, 1999. – page 136.
- ³ Ref.: part 1, article 3 of European Charter for local government // <http://conventions.coe.int/Treaty/rus/treaties/html/122.htm>
- ⁴ Chirkin V.E. Political science. – Moscow, 1999. – page 375.
- ⁵ Chebotarev G.N. Development of constitutional basis of local government –Tyumen, 1995. – page 85.
- ⁶ Shugrina E.S. Municipal law. – M., 2000. – page 18.
- ⁷ Shugrina E.S. Municipal law – M.: Дело, 2000. – С 16 - 17.
- ⁸ Senatorov A.J. Japanese model of self-governance // Get acquainted: Japan. – 1996. – № 11.
- ⁹ Prudnikov, A.S. Local government (regulation) in foreign countries: textbook for students, studying «Law» / A.S. Prudnikov, L.A. Larina, M.V. Maksyutin; edited by A.S. Prudnikov. – Moscow: Unity - Dana: Law and right, 2007. – page 30.
- ¹⁰ Same – page 151-152.

Social Network of the Ukrainian Teenagers Whose Parents Are Long Time Abroad

Yuriy Sydoryk & Nadiia Kogutiak

Abstract

Background. Long-term absence of parents which is accompanied by their exception from the system of a child's attachment and his/her enhanced orientation on the agetates.

Methods. 39 teenagers, whose parents constantly lived together with family, (Average age = $13,15 \pm 0,93$) and 30 teenagers in the families of which at least one of the parents works abroad for a long period (three and more years), and that is why lives long time far from family participated in the research.

Results. It was found that there are no differences in interpersonal distances in the groups of teenagers, whose parents live together with family and respondents, whose parents long time live and work abroad; statistically dependent differences between the number of persons like "brother" ($p = 0,015$) and "friend" ($p = 0,018$) were determined.

Conclusions. It can be assumed that teenagers' parents that live together with family do not spare the proper attention to the quality of parents-child interaction (at least in rural districts); co-operating with the agetates contains more features, which, however, cannot be described by the methods used in research. This pilotage research was performed on the statistically unreliable study samples. Therefore, the obtained results can only be used for planning and further researches.

The prolonged stay of one or both parents abroad is becoming wide-spread in Ukraine over the last 20 years. In such situation, usually grandparents take care of a child. In our opinion it can result in the parent's exception from the system of a child's attachment and his enhanced orientation on the agetates.

Goals and hypotheses. The goal of the investigation was to study the differences in the indices of quantitative composition and distance in the social network of teenagers, whose parents live together with family and respondents, whose parents long time live and work abroad. In particular, we tested the hypothesis (H_0) of absence of differences in depiction of the social network by persons under investigation and their quantity.

Definition of notions. Social network was regarded as the structure of respondent's connections and important and/or authoritative for his/her life persons. Research unites or "knots" in the social network can be the separate persons (Abercrombie, 2000; Pescosolido, 2006).

Method: evaluation of the quantitative characteristics of the social network was carried out by applying the following techniques:

the questionnaire, in which respondents indicated their age, gender, family structure, joint or remote (abroad) place of parents' residence; there were also

- randomly mentioned significant / authoritative persons from the inner circle (mother, father, sister, brother, grandfather, grandmother, neighbor, friends, etc);
- project method of diagnosis of interpersonal distances, in which respondents were asked to identify a comfortable distance for communication with the persons mentioned in the questionnaire. Direction: Please imagine that the circle represented below is a large room with several doors. You are in the center of this room. Persons from your lists enter the room by turns. The first person from your list enters the room and moves slowly towards you. Stop him/her (mark a point and number of the appropriate person from your list inside or outside the circle) at the distance where you wish to talk to him/her.

Then the rest persons from your list enter the room. Identify the points where they have to stop about you. Data processing resided in counting the number of persons under study and in the measurement of the distance between the responder and other persons, which he placed on the drawing.

Sampling. The study sample included the pupils of the 7-8th forms of a secondary school of one of the villages of Ivano-Frankivsk region (Ukraine). 76 pupils from the total number (81 pupils) agreed to participate (7 refused).

The results were grouped into two subsamples according to the criterion of pupil's joint or remote living with parents. The first group consisted of 39 adolescents whose parents lived with the family ($MVC = 13,15 \pm 0,93$ years), on grounds of gender identity the proportional equality was preserved (19 boys and 20 girls).

The second group included 30 adolescents (14 boys and 16 girls), in the families of which at least one of the parents works abroad for a long period (three and more years), and that is why lives long time far from family ($Mage = 13,2 \pm 0,86$ years). Statistically there were no significant differences between the 1st and 2nd groups in terms of age and gender (**Student's t-tests**).

Results. Table 1 presents descriptive statistics of the data.

Table 1. Descriptive statistics of the data

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance
Mother	69	,1	6,2	,826	1,0701	1,145
Father	63	,2	3,6	,943	,7186	,516
Brother	47	,3	12,6	1,832	2,4497	6,001
Sister	39	,5	6,1	1,682	1,0602	1,124
Grandfather	43	,2	7,5	1,984	1,6974	2,881
Grandmother	57	,0	6,4	1,582	1,3675	1,870
Classmate	36	,6	15,8	3,678	4,1465	17,194
Friend	61	,1	15,8	1,978	2,8418	8,076
Unkles/aunts	28	,4	5,6	2,200	1,3227	1,750
Neighbours	33	1,1	8,6	3,555	2,4539	6,022

The nature of the distribution of the obtained distances between "I" and members of network was determined by the use of One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test. Analysis of the statistical differences between the distances of the respondents in both groups was performed by Student's t-tests (normal distribution) and Mann-Whitney Test (in the absence of the normal distribution). Differences in interpersonal distances with significant/ authoritative persons of the respondents were not found.

The applying of Pearson Chi-Square helped to reveal the statistically significant differences (table 2 and 3) between the number of available social network persons like "brother" ($p = 0,015$) and "friend" ($p = 0,018$).

Table 2. Frequency of figures "Brother" in both group

Frequency		0	1	2	Total
Group	1	10	29	0	39
	2	12	14	4	30
Total		22	43	4	69

Table 3. Frequency of figures "Friend" in both group

Frequency	,0	1,0	2,0	3,0	Total	
Group	1,0	10	21	6	2	39
	2,0	4	26	0	0	30
Total	14	47	6	2	69	

Discussion.

The results showed that there are no differences in interpersonal distances in groups of adolescents whose parents live together with the family (group 1) and respondents whose parents long time live and work abroad (group 2). It suggests that the social network of adolescents in both groups is based on similar interpersonal relationships with related / authoritative persons.

It can be assumed that teenagers' parents that live together with family do not spare the proper attention to the quality of parents-child interaction (at least in rural districts). Differences in the number of reported persons like "brother" and "friend" in the social networks of adolescents suggest that interaction with agemates has more features which, however, cannot be described with the use of noted methods (method is not responsive to these characteristics).

Study restrictions. This pilotage research was performed on the statistically unreliable study samples. Therefore, the obtained results can only be used for planning and further researches.

References

1. Abercrombie, N., Hill, S. & Turner, B.S. (2000). The penguin dictionary of sociology (4th ed.). Toronto: Penguin.
2. Pescosolido, B.A. 2006. Sociology of Social Networks. Pp. 208-217 In Clifton D. Bryant and Dennis L. Peck (eds), The Handbook of 21st Century Sociology, CA, Sage Publications (2006).

Language Presentation of Phraseological Units with the Blood Component in German, Russian and Belarusian Languages

Parhomik Vladimir Vladimirovich

*Maxim Tank Belarusian State Pedagogical University,
postgraduate student, the Faculty of Philology*

E-mail: volodya.parhomick@yandex.ru

Abstract

Article is devoted to the analysis of phraseological units with the blood component in German, Russian and Belarusian languages. These phraseological units in German, Russian and Belarusian languages aren't rather studied therefore represent special aspect of studying since they are connected with the person, describe mental processes and the main functions by means of which they are carried out. The main goal of this article is to analyse these phraseological units.

Keywords: phraseological unit, figurativeness, translation, blood component.

National creativity in each language has thousand-year history. A large number of expressions collected during this time, which people use in daily speech, thinking their successful and beautiful. And there was a special section of science about language, called phraseology, totality of the set expressions, which have independent value. Phraseological unit is this manifestation of creativity of the people, reflection of its history, culture, incarnation of ideological and esthetic views, moral and ethical ideals.

Research of language modern linguistics represents a problem of consideration of language in close connection with the person, his thinking and consciousness, with opportunity to analyze the language facts in interaction with the language personality and collective. Researchers consider language as a form of cogitative activity of the person, as a component of his nature and an inner world. The attitude of the person towards itself and towards surrounding reality finds the place in language. Interference of the world and ethnos is reflected in language.

Considering language, it is possible to track historical development of the nation, customs and practice of the people, cultural traditions. Impact of culture on language is

shown in an originality of the process of communication in different cultures. In each culture the behavior of people is regulated by the developed representations that the person needs to do in typical situations.

V. M. Mokiyenko supposes, that figurativeness, on the one hand, is universal that is confirmed, for example, on the other part, owing to operation of the general mechanisms of human thinking, proximity of separate living conditions, work, development of science and arts arose phraseological universals are units which entered languages of many people from historical (mainly antique), mythological, known references or at the different people independently.

V. G. Gak points to two major factors of divergences between phraseological units in different languages: objective and subjective. Natural and cultural realities concern to the first, characteristic for one country and absent in another. The subjective factor consists in the most any selectivity when two linguistic communities differently treat the same objects of the real world.

L. I. Zimina considers that national specific of semantics of phraseological unit represents its difference on structure of semantic components from values of relatives on semantics of units of other language. The analysis of national specific of semantics of phraseological units assumes detection of inter-lingual compliances and the component analysis of their values.

For the first time phraseology as the independent section of a lexicology allocated Sh. Balli. It laid the foundation of synchronic phraseology, and its concepts represent indisputable interest and now.

Advances of modern phraseology are caused by active process of system studying of phraseological units in the most different aspects. The semantic structure and semantic typology, grammar, the derivational phenomena in phraseology, functioning of phraseological units in language and the speech, syntactic properties of phraseological units, system properties and the relations of phraseological objects and their interaction with other levels of language, a place and a phraseology role in the overall language picture of the world are studied. In recent years the special place is

taken by researches of phraseological structure of various languages. Phraseological units are considered as carriers and sources of extra-linguistic information. The great interest presents reflection in phraseological units of features of national and cultural development of the people.

Phraseological units differ on the value, theme groups. Semantics of the phraseological units is very various, which characterize the person on the basis of his relationship with collective, with society on his mental capacities, a physical and psychological state.

Research objective is to analyze equivalents of the phraseological units with the blood component in the German, Russian and Belarusian languages in structural-semantic aspect.

Blood is the integral component, which plays an important role in work of internals of the person. It is displayed and in phraseological units, which show a physical and psychological state of the person.

R. I. Maksinyayev in this work "Phraseological field "State of the Person" as fragment of a dialect language picture of the world" shares phrases in groups, on which it is possible to classify feelings and emotions of the person: 1) fear; 2) depression; 3) suffering; 4) shame; 5) regret; 6) concern. In this work we will consider phraseological units with the blood component in Russian, Belarusian and German languages.

For example, phraseological units with the blood component show various states of the person, but there is it depending on work of an internal of the person. Rus. (*ни единой*) *кровинки (кровиночки) в лице (нет)* 'someone grows pale', bel. *кроў адхлынула (адышла, адліла) ад твару* 'someone grows pale', *alles Blut weicht aus j-s Gesicht* 'lit. all blood cast from whose persons'. In German there is a phrase *das Blut in den Adern* 'lit. blood in veins', that has a meaning, when the person fears, he becomes at once paralyzed, all its actions are slowed down.

And some phenomena bring the person into an emotional state, when his face becomes red colour. Rus. *полировать кровь* 'to excite, heat him / her', *бередить / разбередить кровь в ком* 'to excite someone', *кровь бросилась (ударил) в голову*

‘someone was enraged’; ger. *einen Bauen haben* ‘to flush, be poured by blood’, *das Blut schoß (или stieg) j-m in den (или zu) Kopf* ‘blood struck to someone in the head (about a state) of strong affect’, *das Blut stieg j-m ins Gesicht (или in die Wangen)* ‘blood (or paint) rushed to someone to a face (from shame)’, *j-s Blut wallt auf* ‘someone blood begins to boil or starts wandering (from passion, strong inflow of feelings)’, *j-m das Blut ins Gesicht treiben* ‘to make blush, to ashame whom’; bel. *кроў іграе (зайграла)* ‘someone is excited’, *кроў кінулася (хлынула, ударыла) у твар* ‘blood (or paint) rushed to someone to a face (from shame)’, *кроў прылівае (прыліла) да твару* ‘blood (or paint) rushed to someone to a face (from shame)’, *налівацца (наліцца) кроўю (кывёю)* ‘to became red from a rush of blood’. Apparently, Belarusian language contains a large number of data of phraseological units, among which there is a wide choice of alternativeness of verbs and word-formation options of verbs *прылівае (прыліла)*, *налівацца (наліцца)*. In German there are phraseological units, showing blood swirling: *jmds. Blut gerät in Wallung* ‘som. blood comes to a swirling’ with the meaning ‘worry’, *jmds. Blut in Wallung bringen* ‘lit. to turn someone's blood into a swirling’ with the meaning ‘to worry som.’.

The following phrases show the person, who became any damages (injuries) and has been bleeding now: rus. *умываться кровью* ‘to be covered with blood’, *бросать / бросить кровь кому* ‘to make bloodletting by opening of veins’, *обливаться потом и кровью* ‘to suffer from excruciating pain, intolerable sufferings, torments’, bel. *аблівацца (абліцца) кроўю (кывёй)* ‘to suffer from blood loss’, *кроўю ўмыцца* ‘to be beaten and suffer from blood loss’; germ. *Blut (und Wasser) schwitzen* ‘lose a lot of blood, to weaken, be exhausted (from excessive physical or moral tension)’, *j-m Blut abzapfen (или lassen)* ‘to let one's blood’, *von Blut triefen* ‘stain with blood’.

Researchers find it difficult to define full semantic history of these expressions at all stages of the colloquial and literary use. Opinions appear from hypotheses which assume morphological and semantic quality of the corresponding material which is taken on the basis of comparative-historical studying of compared languages. Respectively, each analysis seeks to reflect a certain stage of emergence and the

expression use therefore researchers can have different stages of judgment of the same word or expression. Often in language tradition the moments of age-old, initial understanding of the language fact are forgotten.

Phraseological units with the blood component in German, Russian, Belarusian lingvocultures reflect features of mentality and the traditions peculiar to representatives of these cultures therefore identification of language manifestations of these features is perspective.

References

1. Balli Sh. General linguistics and questions of French. – M., 1955. – 416 p.
2. Burger H. Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. – Berlin, 2003. – 224 S.
3. Chernyshyova of I. I. Phraseology of modern German. – M., 1970. – 200 p.
4. Gak V. G. Features of bible phraseological units in Russian (in comparison to the French bibleizm) / V. G. Gak // linguistics Questions. - 1997. - No. 5. – P. 55-56.
5. Maksinyaev, R. I. Phraseological field "State of the Person" as fragment of a dialect language picture of the world / R. I. Maksinyaev // Institute of literature of T. G. Shevchenko. – M., 2008. – P 113.
6. Mokiyenko V. M. Images of the Russian speech: Historical and etymological sketches of phraseology / V. M. Mokiyenko. – SPb.: Folio-Press, 1999. – 464 p.
7. Palm C. Phraseologie. Eine Einführung. – Tübingen; : Narr., 1997. – 130 S.
8. Pajdzinska A. Antropocentryzm frazeologii potocznej // Etnolingwistyka / Pod red. J. Bartminkiego. – Lublin, 1990. - T.3.
9. Seiler F. Deutsche Sprichwörterkunde. – München, 1922. – 120 S.
10. Thalia V. N. Phraseology in the context of culture. – M., 1999. – 285 p.
11. Zimina L. I. Kontrastivnaya a frazeografiya in modern linguistics / L. I. Zimina // the Yaroslavl pedagogical messenger. – 2012. – No. 2. – Volume 1. Page 142-146.

The Role of Epithets in English and Kazakh Languages

Kassymbekova A.T., Sultanbekova S.S.

Abstract

Students at Abai Kazakh National Pedagogical University who study on the specialty of two foreign languages are asked at the state examination to find stylistic devices on theoretical subject as lexicology. This article helps them to analyze and compare epithets in their native and foreign languages.

One of the main trop which is coinciding more often with definition-function of an adjective, genetic attributive, which became a subject is epithet.

The epithet is a stylistic device based on the interplay of emotive and logical meaning, phrase or even sentence used to characterize an object and pointing out to the reader, and frequently imposing on him, some of the properties or features of the object with the aim of giving an individual perception and evaluation of these features or properties. The epithet is markedly subjective and evaluative. The logical attribute is purely objective, non-evaluating. It is descriptive and indicates an inherent or prominent feature of the thing or phenomenon in question.

Thus, in 'green meadows', 'white snow', 'round table', 'blue skies', 'pale complexion', 'lofty mountains' and the like, the adjectives are more logical attributes than epithets. They indicate those qualities of the objects, which may be regarded as generally recognized. But in 'wild wind', 'loud ocean', 'remorseless dash of billows', 'formidable waves', 'heart-burning smile', the adjectives do not point to inherent qualities of the objects described. They are subjectively evaluative.

The epithet makes a strong impact on the reader, so much so, that he unwittingly begins to see and evaluate things as the writer wants him to. Indeed, in such word-combinations as 'destructive charms', 'glorious sight', 'encouraging smile', the interrelation between logical and emotive meanings may be said to manifest itself in different degrees. The word destructive has retained its logical meaning to a considerable extent, but at the same time an experienced reader cannot help perceiving the emotive meaning of the word, which in this combination will signify 'conquering, irresistible, dangerous'. The logical meaning of the word glorious in combination with the word sight has almost entirely faded out. Glorious is already fixed in dictionaries as a word having an emotive meaning alongside its primary, logical meaning. As to the word encouraging (in the combination 'encouraging smile') it is half epithet and half logical attribute. In fact, it is sometimes difficult to draw a clear line of demarcation between epithet and logical attribute. In some passages the logical attribute becomes so strongly enveloped in the emotional aspect of the utterance that it begins to radiate emotiveness, though by nature it is logically descriptive. Take, for example, the

adjectives green, white, blue, lofty (but somehow not round) in the combinations given above. In a suitable context they may all have a definite emotional impact on the reader. This is probably explained by the fact that the quality most characteristic of the given object is attached to it, thus strengthening the quality.

Epithets may be classified from different standpoints: semantic and structural. Semantically, epithets may be divided into two groups: those associated with the noun following and those unassociated with it.

Associated epithets are those, which point to a feature, which is essential to the objects they describe: the idea expressed in the epithet is to a certain extent inherent in the concept of the object. The associated epithet immediately refers the mind to the concept in question due to some actual quality of the object it is attached to, for instance, 'dark forest', 'dreary midnight', 'careful attention', 'unwearying research', 'indefatigable assiduity', 'fantastic terrors', etc.

Unassociated epithets are attributes used to characterize the object by adding a feature not inherent in it, i.e. a feature which may be so unexpected as to strike the reader by its novelty, as, for instance, 'heart-burning smile', 'bootless cries', 'sullen earth', 'voiceless sands', etc. The adjectives here do not indicate any property inherent in the objects in question. They impose, as it were, a property on them, which is fitting only in the given circumstances. It may seem strange, unusual, or even accidental.

In any combination of words it is very important to observe to what degree the components of the combination are linked. When they are so closely linked that the component parts become inseparable, we note that we are dealing with a set expression. When the link between the component parts is comparatively close, we say there is a stable word-combination, and when we can substitute any word of the same grammatical category for the one given, we note what is called a free combination of words.

As we have mentioned above epithet is a stylistic device based on the interplay of emotive and logical meaning, phrase or even sentence used to characterize an object and pointing out to the reader, and frequently imposing on him, some of the properties or features of the object with the aim of giving an individual perception and evaluation of these features or properties. Kazakh language is also rich in epithets. For example, if we take the word кеш (evening), it is period of time. But if we say қысқы кеш, не қоңыр кеш we can illustrate how the evening like. Many epithets have national base. For instance, such expressions as алма мойын, бота көз, қолаң шаш, қоңыр дауыс, ақша бет are used in Kazakh poetry. A lot of complex epithets are used in Kazakh poetry and while reading them the reader can guess what writer these epithets belong to. In Kazakh language epithets are not only attributes, they can be formed by verbs. For example:

Шедірейіп, шекейіп,
Басын керіп, кекейіп,
Қолдан пішін жасаған,
Біреу келер секейіп.

Here the words шекейіп, кекейіп, секейіп show that a person likes to be fashionable.

Some epithets become as phraseological units, such as алты алаш and in this situation the attribute component алты can not be substitute by ten(10)or by forty(40). One more example қырық сан Қырым as a nation can not be replaced by thirty(30). Such phraseological units can be found in Shakarym's poem «Нартайлақ пен Айсұлу»

Әлі тұр ащы дауыс құлағымда
Солардың жылағаны «Тай ағалап»
Жас дауыс жылағанмен қарлыға ма,
Ой жібер міне осындай зарлыға да
Есіл ер есі кетіп аттан түсті,
Жеңі де қойны-қонышы қанға толып
Әперіп алтын жүзік қалтасынан,
Айтыпты Айсұлудың сәлем сөзін
Нартайлақ терең ойға түсіп кетті
Білген соң Барғана мен Самсы екенін
Қызыл шапан кимедік,
Қырыншыл ат мінбедік

Here such adjectives as ащы дауыс, жас дауыс, есіл ер, алтын жүзік, терең ой,қызыл шапан make the poem sound beautiful and at the same time colourful .
The same situation is in Shakarim Kudaiberdiuly's poem:

Әлі тұр ащы дауыс құлағымда
Солардың жылағаны «Тай ағалап»
Жас дауыс жылағанмен қарлыға ма,
Ой жібер міне осындай зарлыға да
Есіл ер есі кетіп аттан түсті,
Жеңі де қойны-қонышы қанға толып
Әперіп алтын жүзік қалтасынан,
Айтыпты Айсұлудың сәлем сөзін
Нартайлақ терең ойға түсіп кетті
Білген соң Барғана мен Самсы екенін
Қызыл шапан кимедік,
Қырыншыл ат мінбедік

Here such epithets as ащы дауыс, жас дауыс, есіл ер, алтын жүзік, терең ой,қызыл шапан make the poem sound effective, beautiful and rich.

In conclusion it should be noted that the role of epithets is great. They help us to express our thoughts in a beautiful, rich and colorful way.

References

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1996. – 295 с.
2. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка. – М., 1977. – 334 с.
3. Ginzburg R.S. A Course in Modern Lexicology. – Moscow, 1979. – 269 p.
4. Rayevska N.M. English Lexicology. – К.: Вища школа, 1979. – 302 p.
5. Ш. Құдайбердіұлы «Нартайлақ пен Айсұлу»

Instrumental Performance as Means of Shaping the Artistically Image-Bearing Perception of Preserves Music Teachers

Zhan Yifu

*Dragomanov National Pedagogical University (Kiev, Ukraine)
Postgraduate student, Institute of Arts*

Abstract

The article deals with the term «artistically image-bearing perception» (in the ways of the perspectives of modern musical pedagogy and psychology). The peculiarities of shaping the student's phenomenon under discussion in the process of instrumental performance are being discussed in the article. The role of ear-minded perceptions, association, images, and intonation as psychological mechanism for preserves music teachers' activation of artistically image-bearing perception in the process of meeting artistically performance objectives is studied in the article.

Keywords: artistically image-bearing perception, instrumental performance, ear-minded perception, association.

Анотація

УДК 378.147.06:[78:78.071.2](043.3)

Чжан Їфу. Інструментально-виконавська діяльність як засіб формування художньо-образного сприйняття у майбутніх учителів музики

У статті розглянуто поняття «художньо-образне сприйняття» з позицій сучасної музичної педагогіки та психології. Визначено особливості формування даного феномену у студентів в процесі інструментально-виконавської діяльності. Досліджено роль внутрішньослухових уявлень, асоціацій, образів-інтонацій як психологічних механізмів активізації художньо-образного сприйняття майбутніх учителів музики в процесі реалізації художньо-виконавських задач.

Ключові слова: художньо-образне сприйняття, інструментально-виконавська діяльність, внутрішньослухові уявлення, асоціації.

У центрі уваги сучасних дослідників педагогічної галузі знаходиться багато проблем, одна з яких займає особливе місце – формування художньо-образного сприйняття людини в процесі художньо-естетичної (в тому числі музичної) практики, виховання та освіти. Цей особливий вид спілкування з мистецтвом допомагає людині пізнавати світ цілісно, відкривати ті зв'язки та закономірності, які неможливо виявити за допомогою раціонального логічного мислення.

Пошуки науково обґрунтованої системи використання мистецтва у навчально-виховному процесі неможливі поза теорією художнього сприйняття. Наукові ідеї Є.Гуссерля, М.Дюффрена, Б.Ремара, Т.Адорно, Р.Арнхейма, Л.Виготського, С.Раппопорта, І.Якиманської, А.Сохора лягли в основу сучасної теорії художнього сприйняття. Формування художньо-образного сприйняття

музичного мистецтва, як психолого-педагогічну проблему, досліджують І.Арсеньєв, О.Рудницька, І.Хотенцева. Питання осягнення художньо-образного змісту музичних творів у процесі інструментально-виконавської діяльності розглядаються в роботах Г.Ципіна, Се Тін, В.Синегубової, І.Ремньової та ін.

Зазначимо, що системоутворюючою категорією процесів сприйняття музичних творів виступає «художній образ», який втілює, вбирає в себе почуття, настрої, душевні стани людини, що створює цей образ або сприймає його. Саме це споріднює музику з поезією, живописом, літературою, театром та іншими видами мистецтва.

На думку О.С. Мігунова, художній образ – це спосіб художнього мислення і форма засвоєння реальності, відображеної у мистецтві [1, с. 61]. Від категорій наукового мислення (понять суджень, умовиводів) художній образ відрізняє чуттєва конкретність, адже він виникає завдяки безпосередньому впливу «мови мистецтва» на органи чуття людини (зір, слух тощо).

Тому ми цілком згодні з думкою І.С. Якиманською, яка припускає, що «мислення образами – це складний психологічний процес, в якому представлені «результати безпосереднього сприйняття художнього світу» [3, с. 34].

Освоєння творів мистецтва має дві форми вияву: 1) власне сприйняття як усвідомлення художнього змісту твору, розшифрування його знакової системи; 2) реакція на сприйняття, виражена у почуттях та думках реципієнта.

До того ж, специфіка художньо-образного осягнення музичного мистецтва полягає в тому, що зміст музики «закодований» у нотному тексті, а виконавська задача полягає саме у його «розкодуванні». Цей процес здійснюється через сприйняття та пізнання музики виконавцем шляхом емоційного переживання, раціонального осмислення та створення художньо-виконавської інтерпретації.

Музичний твір в силу своєї багатозначності допускає багато тлумачень, а тому є зручним інструментом для дослідження особистості сприймаючого. Осягнення змісту твору відбувається на основі активного залучення досвіду художнього сприйняття. В цьому випадку чітко виявляються закономірності

аперцепції (впливу накопиченого досвіду особистості), а також особливості ціннісних операцій. Сказане підтверджують слова О. Леонтьєва про те, що за кожним сприйняттям стоїть людська практика, сформовані нею перцептивні дії та операції [4, с. 79].

Дослідження музичного змісту – одна з нагальних проблем мистецтвознавства, виконавства, педагогіки. Музика – мистецтво процесуальне, музичний текст передбачає наявність виконавської інтерпретації. Проблема «текст-виконавець», вирішуючись через інтерпретацію, обов'язково приводить кожного музиканта до розуміння музики як до системи знакової фіксації авторського задуму (нотний текст) та художньо-образної змістовності музичного твору.

Отже, графічний запис музичного твору отримує реальне звукове втілення тільки в процесі виконавського втілення, тому музикант виступає посередником між автором твору та слухачем.

Разом з тим індивідуальні заняття в інструментальному класі займають особливе місце у системі підготовки фахівців. Вільне володіння музичним інструментом, використання всього арсеналу його виразових можливостей, технічна та художня майстерність вчителя-музиканта.

Як зазначає Н.В. Сулова: «...дві складових – музичний твір та практична музична діяльність визначають, врешті-решт, риси музичного мислення особистост [4, с. 13]». Водночас, взаємозв'язок художнього образу музичного твору і певного виду виконавської діяльності відповідає тезі С.Л. Рубінштейна: «...основний позитивний зміст положення про єдність свідомості та діяльності міститься у їх взаємозв'язку та взаємообумовленості: діяльність людини формує її свідомість, психічні зв'язки, процеси та якості, які, у свою чергу, здійснюють регуляцію людської діяльності. [4, с. 35]».

Слід також узяти до уваги, що музичне виконавство – це не просто правильне відтворення нотного тексту, але й максимальне проникнення у авторський задум. Глибоке вивчення історичної епохи, стилю та естетичних

поглядів композитора допомагає виконавцю глибше зрозуміти художньо-образний зміст.

У свою чергу кожен виконавець, намагаючись розкрити авторську концепцію, неминуче вносить у своє виконання індивідуально-неповторні особливості, що визначаються, з одного боку, особистісними якостями музиканта, з іншого – пануючими у художньому середовищі естетичними ідеалами, поглядами, тенденціями.

Отже, художнє сприйняття музики – це процес активної та осмисленої «обробки» звукового матеріалу, здатність розрізняти та аналізувати елементи музичної мови, оперувати ними, оцінюючи музику. Водночас, не слід забувати, що у процесі формування художньо-музичного образу беруть участь різні види мислення: образне, логічне, асоціативне та творче.

Винагідно зазначимо, що інструментально-виконавська діяльність посідає одне з провідних місць у професійній підготовці майбутніх учителів музики. «Протягом навчання студенти здійснюють: перцептивне сприйняття музичних звучань, їх слухове розрізнення; аналіз виразово-сміслового значення музичної мови, її усвідомлення; естетичну оцінку образно-емоційного змісту музичних творів, їх виконавську інтерпретацію [2, с. 31]».

Визначені вище складові умовно відображують структурні компоненти художньо-образного сприйняття музичних творів. Цей складний психічний процес можна охарактеризувати як такий, що не розпадається на окремі ізольовані частини, а завжди поєднує емоційні реакції особистості та аналітико-синтетичну діяльність її свідомості.

Всі види інструментально-виконавської діяльності (слухання музики, читання з листа, детальне опрацювання нотного тексту, вербальна інтерпретація твору, підготовка музичного твору до виступу, наприклад, перед дитячою аудиторією) спрямовані на пошуки виконавських (художніх) засобів виразності та осягненні ідейно-художньої концепції, стильових та жанрових особливостей

твору, кінцевою метою яких є створення «партитури звучання», насиченою природною логікою почуттів (переживань)» [4, с. 35].

У цьому неперервному процесі виконавські почуття знаходяться під контролем свідомості майбутнього вчителя, який має емоційну та інтелектуальну складову. В практичній площині це виражається в тому, що студент у процесі інструментального виконання одночасно сприймає продукт власної виконавської діяльності, мислить художніми образами-інтонаціями, намагаючись навчитись яскраво передавати їх у майбутньому учням-слухачам.

Виконавські почуття, що виникають при цьому, вчитель може виразити шляхом реалізації власних (особистісно-неповторних) музично-виконавських дій, яким повинні передувати створені у свідомості «внутрішньослухові уявлення» (Се Тін), «художні асоціації» (С.Раппопорт), «художній план» (І.Хотенцева), «образи-інтонації» (Б.Асаф'єв) та ін.

Розглянемо докладніше ці явища. Питання *внутрішньослухових (музично-слухових) уявлень* – у галузі музичного виконавства і педагогіки одне з найбільш складних і професійно-значущих. Йдеться про «мисленнєве програвання» розуміння характеру та образу музики без гри, переглядаючи ноти очима. Р.Шуман радив молодим музикантам: «Ти повинен настільки себе розвинути, щоб розуміти музику, читаючи її очима [3, с. 37]». Наведений вислів характеризує процеси, що відбуваються у внутрішньослуховій сфері педагога-музиканта, відображаючись згодом на «зовнішніх» діях у процесі реального виконання. Музичні психологи стверджують незаперечні факти зв'язку між внутрішньослуховими процесами та рухово-моторними діями, що керуються різними механізмами психіки виконавця. Розвиток цієї сфери потребує максимальної активізації слуху, уваги, уявлення особистості.

Підкреслюючи роль асоціативного компоненту процесу художньо-образного сприйняття, дослідники наголошують на вирішальному значенні асоціацій у реалізації художньо-виконавських завдань. На думку науковців, утворення внутрішньосистемних асоціацій дає можливість співвідносити та

пов'язувати знання, уміння та навички майбутніх спеціалістів, забезпечуючи їх належну рухливість (динамічність).

Завдяки асоціативному мисленню, інтуїції суб'єкт здатен пізнавати глибинний підтекстовий смисл. Художній твір завжди викликає у людини індивідуально-неповторні асоціації, наявність яких стимулює процеси активізації сприйняття, актуалізує особистісний досвід виконавця, доповнює та збагачує структуру мистецького твору.

Основою музичного мистецтва виступає його інтонаційна природа. Роботи Б. Асаф'єва, а також його послідовників базуються на тезі про єдність раціонального і чуттєвого в музичному інтонуванні, яка виявляється, з одного боку, у звуковисотності, динамічності та тембровому забарвленні музичної інтонації, з іншого – в чіткій організації музичної форми та процесах часового розгортання інтонаційних планів [4, с. 29-30].

Усе багатство музичних засобів, багатоманітність елементів музики (мелодія, гармонія, ритм та ін.) має інтонаційну основу. Завдяки цьому музика здатна передавати не тільки мелодійну красу, а й «зображати» окремі характерні звуки природи, інтонації людської мови тощо. Реалістичність звукописання, програмність деяких музичних творів сприяє виникненню яскравих і неповторних художніх асоціацій, активізує процеси сприйняття.

За таких умов і музикант-виконавець, і слухач повинні вміти оперувати певними системними уявленнями про інтонації, засоби виразності в музиці. Усі форми відображення музичної дійсності також пов'язані з осмисленням людиною логічної організації звукового матеріалу.

Справжня краса звучання – це завжди змістовна краса, що відображує сутність художнього образу. Бережне та зосереджене ставлення до музичного звуку є необхідною умовою художнього виконання.

Таким чином, враховуючи вищесказане, визначимо, що розвиток художньо-образного сприйняття студентів в процесі роботи над музичним твором починається з моделювання художнього образу, порівняльного аналізу

художнього змісту. Ця діяльність не може бути пасивною, оскільки вимагає від студентів не тільки оперування набутими знаннями та вміннями, актуалізує особистісний життєвий та творчо-виконавський досвід.

Проте, зважаючи на дискусійність та різноплановість підходів, щодо окресленої нами проблеми, вважаємо, що становлення інтелектуальних можливостей особистості студента здійснюються в процесі пізнання закономірностей музичного розвитку шляхом жанрово-стильової атрибуції та створення широких художньо-образних узагальнень. Розвиток емоційної сфери проходить на основі активізації музичного слуху, створення художньо-інтонаційних уявлень, розширення асоціативного фонду тощо.

Отже, в ході інструментально-виконавської підготовки розвиток мисленнєвої сфери засновується на процесах взаємодії та взаємозбагачення старих і нових знань, прийомів та навичок гри на інструменті.

На наше переконання, рівень інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музики залежить також від вмінь розрізняти та усвідомлювати якісні характеристики сприйнятів-образів, створювати відповідні м'язові-рухові уявлення та аналізувати їх у процесі гри на музичному інструменті. Що стосується інструментально-виконавської діяльності, – то вона може виступати засобом ефективного формування і розвитку художньо-образного сприйняття музичного мистецтва та сприяти професійному становленню майбутніх учителів.

References / Література

1. Мигунов А.С. Искусство и процесс познания/ Мигунов Александр Сергеевич. – М. : Изд-во Московского университета, 1998. – 127 с.
2. Рудницька О.П. Музыка і культура особистості/ Рудницька Оксана Петрівна. – К.: ВПОЛ. - 1998. – 247 с.
3. Се Тин. Художественный образ как ведущий компонент музыкально-исполнительской деятельности: дис. ... канд.пед.наук: 13.00.08/ Се Тин. – М., 2009. – 189 с.
4. Хотенцева И.А. Формирование художественно-образного мышления как основа интерпретации музыкального произведения у студентов в классе фортепиано: дис. ... канд.пед.наук: 13.00.02/ Хотенцева Ираида Алексеевна. – М., 2000. – 212 с.

Criteria, Indicators and Levels of Professional Mobility of Future Teachers

Golovnya N.

*a postgraduate of Natural Science and Mathematical Disciplines
Department of Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University*

Критерії, Показники Та Рівні Сформованості Професійної Мобільності Майбутнього Вчителя

ГОЛОВНЯ Н.

*аспірант кафедри природничих та математичних дисциплін
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

Abstract

The article is devoted to defining the criteria and levels of professional mobility of future teachers, as well as to establishing their parameters in order to achieve good results of the research issue.

Keywords: professional mobility, indicators, criteria.

Integration of the education of Ukraine into the European educational space includes preparation of competent, qualified specialists who will meet international requirements and standards.

The effectiveness of future specialists' professional training and the quality of education in general are determined by the level of the professional mobility. The level of future teachers' professional mobility can be defined through criteria developed.

Researchers N. Gluzman, I. Zymnya, O. Zhuk [1, 2, 3], studying the problem of evaluating the levels of professional competence of the students, start from the famous algorithm: indicators – their levels. Typically, these levels are defined traditionally: reproductive, productive, creative (and their variants). Professional activity requires specialist's skills in solving professional tasks which have their own characteristics, and the teaching profession requires creative and productive skills. Thus, there is a problem of developing indicators and evaluating criteria of professional mobility of teaching professions.

Modern society requires constant increasing the professional mobility of the future teacher that has necessitated the defining criteria, levels and indicators of professional mobility formation of future teachers.

The purpose of this paper is to define the criteria, indicators and levels of future teachers' professional mobility.

The problem of defining the criteria and indicators in the pedagogical research was being worked on by such famous pedagogues as Yu. Babans'kyi, O. Barabanschikov, P. Horodov, V. Yahupov. It is important to determine the criterion of the phenomenon (process), which aims to be researched. A. Markova distinguishes the following groups of criteria: objective and subjective; effective and proceeding; normative and of individual variation; of existing and prognostic levels; of vocational training and creative work; of social activity and professional qualification; qualitative and quantitative [5, 55].

By A. Semenova, criteria are classified as followed: integral criteria as evaluation of the overall condition of the phenomenon or process; partial criteria as evaluation of the components of the phenomenon or process; individual criteria as evaluation of the components of individual aspects of the phenomenon or process.

As emphasized by A. Semenova, the indicators record the definite state or the level of the development of a particular criterion. The indicator is a phenomenon or event by which the dynamics of a process can be judged [7, 432].

Despite the conditional character, the criteria are an ideal model for comparison with real phenomena; with their help it is possible to establish the extent of conformity, approximation to a given model of formation of either pedagogical phenomenon. The criteria make it possible to determine how and with what efforts the result of the pedagogical action, in our case the formation of the professional mobility of future teachers, can be achieved.

The component of the criterion is the indicator that is a typical and concrete manifestation of one of the essential sides of a personality. Its use helps assess the quality and level of the personality's formation.

So, Yu. Kalynovskyi provides as criteria for evaluating the mobility:

- characteristics and personality traits: openness to the world, trust in people and to ourselves, flexibility, efficiency, control localization, tolerance;
- skills: reflection, self-regulation, self-determination, defining the purpose;

- abilities: to see and understand the nature of change in society; to see variability and alternative developments for the situation;
- constructive, productive thinking; designing the necessary changes in micro-society; solving problems; adaptation to changes [4, p. 284].

We believe that these criteria are not sufficient to determine the levels of professional mobility of the future teacher because they do not account for his motivational sphere and do not reflect the mobility in different social spaces.

Formation of professional mobility of the future teacher involves a process of mastering theoretical knowledge and gaining practical skills and professional abilities, aimed at successful implementation of professional activities. Professional mobility of the future teacher is ensured by the formation of its components, in particular, we highlight the following: motivational and cognitive, organizational and activity, creative and behavioral ones.

The content of motivational and cognitive component contains high motivation to the professional activities; awareness of the social importance of the teaching profession; knowledge of opportunities for professional mobility and professional development; possession of theoretical knowledge in the field of pedagogics and other basic sciences; ability to analyze and interpret the data of domestic and foreign literature. Therefore, it is expedient to choose the criteria of formation of motivation and the acquisition of professional competencies.

Organizational and activity component involves the ability of a future teacher to organize, structure and rationalize educational and professional activities in the field of pedagogics; skills to analyze, design and predict the results and impact of actions aimed at addressing specific educational tasks and achieving professional goals; ability to evaluate critically the proposed task solution variants and justify proposals for their improvement considering the possible consequences. The criteria for organizational and activity component are considered to be rational organization of educational and professional activities and formation of reflection.

Creative and behavioral component of future teacher's mobility is determined by the knowledge of professional ethics, rules and regulations adopted in the professional activities of teachers; ability to adapt quickly to the professional staff; professional communication skills (conducting forums, presentations, lectures, practical and laboratory sessions, roundtables, seminars and conferences); ability to use modern appliances and information technologies for various tasks. As the criterion for this component it is advisable to choose the active expression of creativity in teaching activities.

Each criterion has required the development of a set of relevant indicators, on the analysis of which judgments about the extent of the development of the phenomenon can be made. As such indicators we define the characteristics of the structural components.

The criteria and indicators established made it possible to characterize three levels of the development of future teachers' professional mobility: reproductive, activity and creative ones.

The reproductive level is characterized by low educational interests; mild motivation for educational activities; lack of understanding of the capabilities of the professionally mobile teacher; low ability to organize own learning activities; lack of skills of self-raising purposes; lack of skills of orientation in professional and information space; lack of ability to predict the results of the activity; lack of professional skills and competences; inability to make choices; lack of reflection and lack of ideas about the concept of professional mobility and didactic choices.

The activity level is characterized by the formed motivation for educational and professional activities; need for professional improvement; motivation for the formation of professional mobility; desire to master and develop significant professional skills; ability to solve problems without the skill of setting goals on one's own; lack of skills of predicting the results of their own educational and professional activities; making choices on the basis of the given tasks; understanding of the concepts of professional mobility and didactic choices in the absence of their application; unstable skills of making didactic choice; possession of information on educational innovation in the inability to adapt to its activities; mastering competences and qualities of a professionally mobile teacher.

The creative level is characterized by the orientation in the professional space; vision of themselves in their future profession; systematization of professionally-oriented tasks; skills of independent professional development; skills of application of professional knowledge in different situations; ability to self-organize and determine the structure of the educational and professional activities; the development of skills of self-raising purposes and the phase problem solving in its achievement; ability to predict and rationalize the educational and professional activities; ability to transform and adapt different pedagogical innovations in their activities; desire to go beyond the profession; ability to perform reflection consistently; having competences and qualities of a professionally mobile teacher and the ability to use them in teaching and professional activities; ability to make didactic choices and predict their results.

Thus, the determined criteria, levels and indicators of formation of the future teachers' professional mobility based on didactic choice will provide the possibility of carrying the monitoring studies on the subject, which is the perspective in this area in order to identify the ways to improve the professional mobility of future teachers in the higher education establishment.

References

1. Глузман Н. А. Критерії, показники та рівні професійної математичної компетентності вчителів початкових класів в навчальній діяльності / Н. А. Глузман // Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка / Гол. редактор: С. Я. Харченко. – Вип.5 (168). – Луганськ : Вид-во Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. – С. 57-65. (2)
2. Жук О. Л. Психолого-педагогическая компетентность выпускника университета / О. Л. Жук // Высшая школа. – 2004. – № 6. – С. 45-51. (4)
3. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование. – 2003. – № 5. – С. 34-42. (3)
4. Калиновский Ю. И. Развитие социально-профессиональной мобильности андролога в контексте социокультурной образовательной политики региона: дис. на соискание учёной степени д-ра пед. наук / Ю. И. Калиновский. – СПб., 2001. – 470 с. (2)
5. Маркова А. К. Психологические критерии и ступени профессионализма учителя / А. К. Маркова // Педагогіка. – 1995. – № 6. – С. 55-63. (3)
6. Новый тлумачний словник української мови [укл. В. В. Яременко, О. М. Слыпушко]. – К. : Аконті, 2001. Т. 2. Ж–О. – 911с. (6)
7. Семенова А. В. Формування професійної компетентності фахівців засобами парадигмального моделювання / А. В. Семенова // Педагогіка вищої школи: [навч. посіб.]. [З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.]; за ред. З. Н. Курлянд. – [3-тє вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2007. – С. 432-446. (5)

Business Game as an Interactive Method of Teaching: Experience of Carrying Out

Zainetdinova L.F., Krul A.S.

*Faculty of Information Technology and Management,
Bashkir State Agrarian University, Ufa, Russia*

For interactive teaching activity is characteristic of students, the main task of the teacher is to create the conditions for the manifestation and development of their initiative. In the process of interactive teaching, students learn to think critically, solve complex problems by analyzing the circumstances and relevant information, weigh alternative opinions, make informed decisions, participate in discussions, and communicate with other people.

Modern pedagogy is rich lots of interactive approaches, among which are the following: creative tasks, small group work, learning games (role playing, simulation, business games). Examples of interactive educational technologies - a business and role-playing, simulation economic, social simulators, design methods, and training. All of them are aimed at getting the experience and understanding the participant experience of practical activities. One of the most effective forms of training specialists is the business game. Main purpose of business games - formation of professional competencies in a simulation of reality, when developing concrete specific operations simulating appropriate workflow. Acquired in the process of the business game skills allow young specialist to avoid the mistakes that are possible in the transition to self-employment. Business game is both a pedagogical tool and an active form of learning that generates learning activities and work out the professional skills.

Lately, business games are used in higher education and training courses [3]. In most cases, the use of educational games business suggests the simulation of future professional environment. In the course of these games reveals the level of professional knowledge of students, the ability to apply professional knowledge in complex situations. The main didactic purpose of business games in high school - the translation of professional theoretical knowledge into actionable. From this the following main advantages gaming compared to other learning methods. The main advantages business games: business game allows you to reduce the accumulation time professional experience; business game gives you the opportunity to experiment with the event, to try different strategies for solving the problems, etc.; in the business game "knowledge is accumulated not in store, not for future use, not in the abstract, but in the real party to the process of information to ensure its actions in the game, in the dynamics of the story of the business game, in the formation of a complete image of professional situation"; business game allows forming "at the future experts holistic view of professional activity in its dynamics"; business game allows you to purchase social experience (communication, decision-making, etc.) [3].

We come to the conclusion that the task of business games intersect with the main objectives of interactive learning, business games are applicable both in the teaching of humanities, social and economic cycle, as well as in the study of professional disciplines. Business game can be realized as a form of educational process and as a method of learning within a specific discipline. Technique of the organization of business games within the teaching of disciplines in higher education involves the implementation of some steps. The structure of the business game consists of four parts:

1. Organizational and methodical block. This unit represents the work of the teacher-organizer before the game and includes components such as: a) the objectives; b) the scenario of the game; c) the information and analytical materials; c) the rules of the game; d) working materials for the participants of the game. It is important to determine whether the business game objectives of the educational process, select the required type of business game, determine competencies that are formed in this business game, identify the theme sessions, timing. According to this rules of the game are developed, wrote the script.

2. Preparatory unit. Organization of independent preparation of students and invited experts. In this unit the teacher's role is reduced to the coordination and provision of advice.

3. The gaming unit. Business game, which takes place in the group coordinated action.

4. The analytical unit. Assessment and analysis of games. After reporting the results of all group members share their impressions about the game. Teacher separately analyzes the actions of each participant or team provides qualitative and quantitative efficiency action game.

As an example, consider the experience of business games in teaching political science students enrolled in the direction of the Economy, Agro engineering. Also consider critical issues relating to the political game "Debates" in the teaching of political science. The main objectives teaching political science for these of specialties are: formation of the integral system representation of the world of politics and man's place in it; the development of political consciousness, scientific and of political thinking; the formation of basic skills understanding the major historical and political, theoretical, political and practical political problems; formation of active life position corresponding to the world values the rule of law and civil society.

Table 1: Requirements to formed competencies future specialists

Formed of competence (requirements for future professionals)	Obtained practical results
The economy	
The ability to understand the driving forces and regularities of the historical process; events and processes of economic history; the place and role of their country in the history of mankind and in the modern world	Application in the analysis of the socio-political processes fundamental principles of social and political concepts of modernity. Selection of students of contemporary social and political problems for the analysis; search and analysis of political information on the problem; creating a complete report on the subject; submission of the report. The study of political phenomena and processes with revealing their causation, the objective contradictions and trends, as well as an analysis of their implications in relation to current practice.
The ability to analyze socially significant problems and processes taking place in society, and to predict their possible future development	Ability to analyze contemporary political system, political institutions and processes based on various Internet resources. The ability to freely understand in the current socio-political situation, participation in the real and virtual discussions on topical issues of domestic and foreign policy of modern Russia. To analyze the current political situation in the world, the region and society, presented in the form of free or given a report with result. To support discussion and arguments to defend their own point of view formed as a result of this analysis of a political problem.

The agro engineering	
Understanding of the social significance of their future profession	Participation in socially significant actions. Submission own point of view on various social issues in cyberspace or in the real discussion. Understanding the mechanism of realization of civil rights, registration for various virtual resource "Electronic Government", etc. Participation in international student forums.
Using the basic concepts and methods of social, humanitarian and economic sciences in addressing social and professional tasks	Based on the analysis of contemporary social and political issues to predict likely changes in political processes. Participate in group discussions to develop the ability to reach a common collective decision, group searching and finding of possible variant political decision of a problem.
Ability to analyze socially significant problems and processes	Understanding of ideas and propositions recent documents of international political science research centers, new scientific and educational literature, periodicals and presentation of the results in the form of a scientific publication, article, essay, report. Conducting a group discussion on current international and domestic social problems of relations between society and the state, of international relations; reasoned defense of own position.

The present analysis concerns the entire course of study, but it is a business game as a convenient method for the formation of the stated competencies for the presentation of results. On the basis of analyzing and combining it with the work program on the course were selected following topics: "The political system of society" and "political process, political participation and elections." The objectives of the future business of the game were: the combination of real-space discussions about political issues with the virtual; representation of the student as an active participant in the educational process; creation of conditions for group work student team. These tasks responsible business game that allows you to: realize the objectives of development of creative thinking; develop setting to the practical application of analysis of a large array of political information; educate orientation to group and collective interaction; to overcome the psychological barriers in the process of public speaking. These tasks correspond to the game: group (focus on the game in a team); information (focused on the search for information); specialized (topics to be close to the political or social issues); a competitive (game-competition); limited (with the symbol number of moves). Similar conditions correspond to a business game "Political debate".

Political debate - is regulated dispute certain socio-political issues. Political debate - a special form of a discussion, which is held by certain rules, it is purposeful and orderly, structured exchange of ideas, views and opinions. As a method of teaching political debate allow to present content in an interesting form of competitive; form the necessary discussion of skills and abilities of teamwork; to hold analysis of contemporary issues. All these of competence are also formed in the process of business game "Political debate".

Table 2: Formed competence in the course of the business game "Political debate"

Obtained practical results	Conditions of formation
Application in the analysis of the socio-political processes fundamental principles of	Preparation of gaming cases on the chosen theme, the use of reasoned point of view of

social and political concepts of modernity.	modern political scientists, politicians, public figures.
Selection of students of contemporary social and political problems for the analysis; search and analysis of political information on the problem; creating a complete report on the subject; submission of the report.	Selecting a role in the game (the speaker, support team, a judge, time keeper), preparation for the performance, search arguments, the formation of the completed report.
The study of political phenomena and processes with revealing their causation, the objective contradictions and trends, as well as an analysis of their implications in relation to current practice.	Analysis of political phenomena and processes associated with the chosen theme, finding the arguments "for" and "against", a comprehensive analysis of selected problems.
Ability to analyze contemporary political system, political institutions and processes based on various Internet resources.	The use of different sources of information for the preparation, including social networks, forums, educational programs.
The ability to freely understand in the current socio-political situation, participation in the real and virtual discussions on topical issues of domestic and foreign policy of modern Russia. To analyze the current political situation in the world, the region and society, presented in the form of free or given a report with result.	Development of skills elaboration coherent system of arguments in the presence of any position (affirmation and negation), presentation of argument.
To analyze the current political situation in the world, the region and society, presented in the form of free or given a report with result.	Take into account the role of the game (1, 2 or 3rd speaker) in the preparation of the case.
To support discussion and arguments to defend their own point of view formed as a result of this analysis of a political problem.	Presentation of the case, formulate questions opponents, analyze the arguments of opponents and in the process of group discussion prepare counterarguments.
Participation in socially significant actions.	Participation in the "political debate" on inter-faculty and inter-university levels
Submission own point of view on various social issues in cyberspace or in the real discussion.	Representation own ideas in the process of preparing cases command group.
Understanding the mechanism of realization of civil rights, registration for various virtual resource "Electronic Government", etc. Participation in international student forums.	In preparation for the game and teaching material in order to be more persuasive (one of the tasks of the debate - a victory opponents) implementation of own conclusions into practice through participation in actual actions or forums.
Based on the analysis of contemporary social and political issues to predict likely changes in political processes.	In the process of "debating" participating teams generate ideas together, allowing not only to reflect the current state of the political system, but also its future.
Participate in group discussions to develop the ability to reach a common collective decision, group searching and finding of possible variant	Expansion of types of cognitive and socially significant activities in which students participate, both individually and collectively.

political decision of a problem.	
Understanding of ideas and propositions recent documents of international political science research centers, new scientific and educational literature, periodicals and presentation of the results in the form of a scientific publication, article, essay, report.	During the speech in order to support their own victory and argumentation participants are required to submit documents as evidence of international law, the results of the statistical analysis of various social problems, the findings of modern political science.
Conducting a group discussion on current international and domestic social problems of relations between society and the state, of international relations; reasoned defense of own position.	Political debates create the conditions for democratic and correct discussion problems related to the life of students.

In the process of implementation is the pedagogical experiment was used debate format Popper [1; p. 5]. As Karl Popper debate involves two teams of three people (they are called speakers). Speakers discuss a given topic, with one team approves thesis (this command is called to affirm) and the other (which denies the team) it denies. Students were asked several topics, the survey was selected by the following topic of debate: "Russia - a democratic state" (besides that have been offered such topics as: "The expansion of NATO - is necessary", "Censorship on the Internet media - justified", "Russia should lift the moratorium on the death penalty"). Team assertion to prove this thesis, and denies the party proves that "Russia - not a democratic state". The judges were selected academic group of students in the amount of 3 people. Preparing for the game took a month, the game was implemented as part of the schedule to the lab. Debates were held on the basis of one department and interdepartmental debate. After the game were conducted survey participants; "Methods of assessing the effectiveness of group work", "Research of conditions of communication" [3; p. 26 - 28]. Students generally positively was evaluated the work of the group (75%), conditions of communication have also been favorable. According to the survey, the majority of students say the following qualities, they received: oratory, public speaking skills (33.3%), intellectual skills (22.2%), the ability to ask and answer questions (16.7%), the ability to analyze the information received (11.1%), ability to work with a wide variety of sources (5.6%), teamwork skills (5.6%), the ability to take into account the strengths and weaknesses of opposing points of view (5.6%).

During the free discussion of the results of the game, students expressed the need for continued operation of such forms of work, because debate not only contribute to increase motivation to study political science, but also allow a real-world conditions to form public speaking skills, discussion skills, teamwork.

References

1. Kalinkina, E.G., Naumov, S.A. (2002). *Karl Popper debate format with political elements of the case*, St. Petersburg.
2. Nikulina, L.P. (2009). Organization of business games in teaching a foreign language. *Izvestia: Herzen University Journal of Humanities & Sciences*, 112, 171 – 177.
3. Pleshakova, M.V. (2008). *Business games in the economy: methodology and Practice*, Moscow

Components of the Mechanism of Agricultural Sector Regulation

Kindzersky V.V.

Postgraduate of Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi

Abstract

We consider the following components of state regulation of the agricultural sector, as the objectives, functions, methods, tools, forms and principles.

Складові Механізму Державного Регулювання Аграрного Сектора Економіки

Кіндзерський В.В.

*Аспірант Чернівецького національного університету імені Юрія
Федьковича, Чернівці*

Анотація

Розглянуто такі складові елементи механізму державного регулювання аграрного сектора економіки, як: цілі, функції, методи, інструменти, форми та принципи.

З огляду на сучасний стан аграрного сектора актуальним є дослідження у сфері його державного регулювання. Важливість механізму регулювання пов'язана із тими завданнями, виконання яких має забезпечити аграрний сектор.

Ринковий механізм об'єднує виробника й споживачів у єдину економічну систему, підпорядковує виробництво суспільним потребам у формі платоспроможного попиту, сприяє ефективному розподілу ресурсів, виконує селективну функцію серед товаровиробників. Проте, як суб'єкт макроекономічного регулювання, він має певні обмеження, так звані неспроможності ринку, які можна об'єднати у такі напрями:

- ринкова економічна система не володіє досконалим механізмом, здатним протистояти такому явищу, як економічна нестабільність;
- сучасна ринкова система не є досконалим конкурентною та по своїй суті сприяє монополізації;
- взаємодія людей через ринковий механізм породжує зовнішні ефекти, які не враховуються у процесі ринкових відносин [1, с. 264];
- ринковий механізм не забезпечує соціальних гарантій;
- діяльність ринкової економічної системи чинить руйнівну дію на довкілля;
- суб'єкти ринку не забезпечують виробництва суспільно необхідних товарів у достатньому обсязі;
- практично відсутній захист національних економічних інтересів;
- відсутня досконала інформація [2, с. 36].

Подібні обмеження ринкового механізму можна компенсувати лише з допомогою державного регулювання.

Значний внесок у теоретичне опрацювання проблем державного регулювання економіки та становлення економічної системи зроблено такими зарубіжними вченими, як Е. Вайнінг, Д. Веймер, Д. Кейнс, Ф. Кене, К. Маркс, А. Маршал, В. Леонт'єв, Д. Рикардо, П. Самуельсон, А. Сміт, М. Фрідман, П. Хейне, Ф. Хайєк, Й. Шумпетер, а також іншими відомими економістами. Різні аспекти проблематики, яку ми досліджуємо, висвітлені у працях вітчизняних науковців і практиків, зокрема П. Гайдучького, М. Дем'яненка, С. Зорі, І. Кириленка, З. Кадюка, С. Кваші, М. Корецького, Ю. Лопатинського, І. Лукінова, П. Макаренка, М. Маліка, І. Михасюка, О. Могильного, П. Саблука, М. Янківа та ін.

Різні комбінації поєднання методів, інструментів, принципів та важелів державного втручання формують різні моделі державного регулювання економіки: американську, японську, шведську, німецьку та англосаксонську.

Застосування на практиці кожної із наведених моделей здійснюється через механізм державного регулювання. Сам процес посилення ролі держави та її

інститутів у регулюванні аграрного сектора економіки, в сучасних умовах, вважається об'єктивною вимогою та загальносвітовою тенденцією.

У більшості країн світу держава постійно збільшує свій вплив на аграрну сферу відносин через державні замовлення, що дозволяє впливати на можливі негативні явища, залежні від обсягів виробництва. Такі державні важелі як субсидії, дотації, інвестиції допомагають акцентувати увагу ринку на тих чи інших кон'юнктурних особливостях економічних процесів [2, с. 37-38].

Основною метою державного регулювання аграрного сектора економіки є створення оптимальних умов для розвитку галузі, виходячи із суспільних потреб, національних інтересів, забезпечення продовольчої безпеки країни, необхідності адаптування до змінних внутрішніх факторів та динамічних глобальних економічних процесів.

З огляду на неспроможності ринку сформуємо цілі державного регулювання аграрного сектора (рис. 1).

Рис. 1 Цілі державного регулювання аграрного сектора економіки

Примітка. Власна розробка автора на основі [2, с. 39].

Досягнення окреслених цілей реалізовується через відповідні функції, притаманні державному регулюванню аграрного сектора:

- гармонізація національного законодавства відповідно до міжнародних стандартів;

- погодження інтересів суб'єктів господарювання, держави та суспільства.

- формування правил «гри». Суть цієї функції полягає в тому, що держава має сформулювати аграрну політику та чіткі й зрозумілі всім умови господарювання через нормативно-правовий механізм [3, с. 35].

- постійне стимулювання та регулювання вертикальної та горизонтальної інтеграції суб'єктів аграрного ринку для підвищення їхньої конкурентоспроможності;

- регулювання темпів та масштабів розвитку аграрного сектора та його компонентів через застосування державних закупівель, субсидій, дотацій, пільгового оподаткування, інформаційного забезпечення діяльності суб'єктів ринку тощо;

- створення інституційного підґрунтя для інноваційного розвитку аграрного сектора економіки;

- організаційно-правове, адміністративне та фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку сільських територій;

- застосування політики національного протекціонізму для захисту внутрішнього аграрного ринку в умовах стрімких інтеграційних процесів держави;

- створення оптимальних умов для розвитку агробізнесу в країні, шляхом покращення інвестиційного клімату у аграрному секторі, гарантуванні рівних умов інвестування, задіюванні механізму захисту прав інвестора та формування відповідного нормативно-правового забезпечення;

- стимулювання органічного виробництва сільськогосподарської продукції, що дозволить відкрити нові ринки збуту продукції;

– формування державної стратегії підтримки, бюджетного та податкового стимулювання аграрного сектора;

– забезпечення системного контролю з боку держави за дотриманням суб'єктами аграрних відносин чинного законодавства щодо виготовлення, переробки та реалізації сільськогосподарської продукції, якості продуктів харчування та бережного природокористування.

Враховуючи, що сам по собі ринковий механізм не в змозі самостійно подолати наслідки «провалів» ринку та деформації аграрного ринку, забезпечити необхідний рівень економічної, продовольчої, екологічної, сировинної та енергетичної національної безпеки, постає цілком виправдана необхідність у запровадженні дієвого механізму державного регулювання аграрного сектора економіки [2, с. 40].

Провівши відповідні наукові дослідження, можемо зробити висновок, що немає одного уніфікованого тлумачення поняття «механізм державного регулювання». Ми схилиємось до думки М. Латиніна, що механізм державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки – це спосіб дій суб'єкта регулювання, який ґрунтується на базових функціях і принципах, забезпечуючи за допомогою форм, методів і засобів ефективне функціонування системи державного регулювання для досягнення визначеної мети та розв'язання протиріч. При цьому економічні функції держави визначають напрями її діяльності, завдання й цілі, а механізм державного регулювання забезпечує способи їхньої реалізації [3, с. 32 – 33].

Розглянемо складові державного механізму регулювання аграрного сектора на рис. 2.

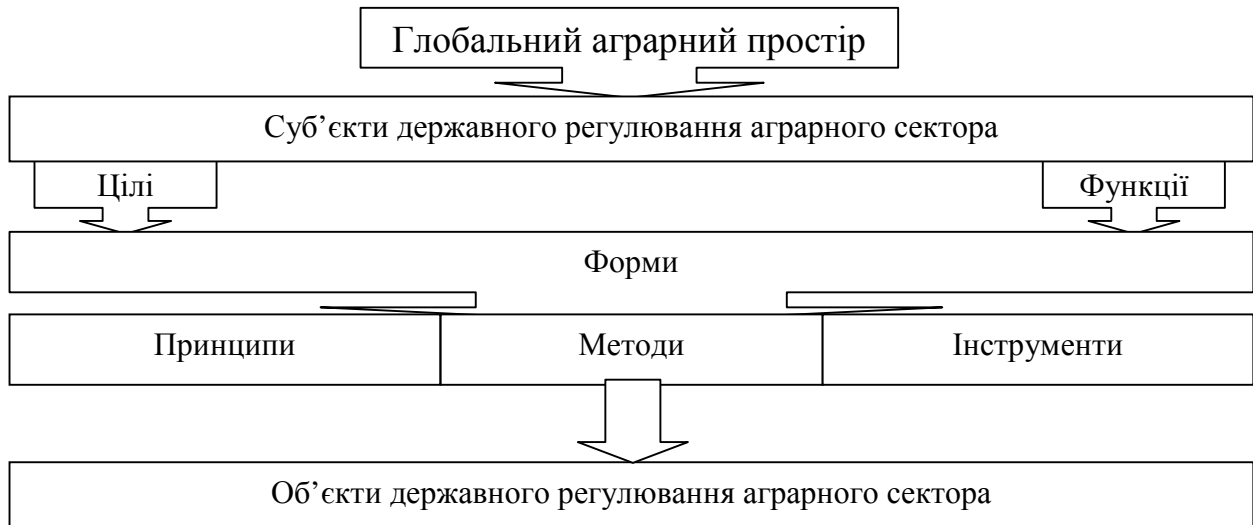

Рис. 2 Складові державного механізмів регулювання аграрного сектора

Примітка. Власна розробка автора на основі [2, с. 41].

До суб'єктів регулювання відносимо органи державного управління та недержавні органи регулювання.

Об'єктами регулювання у системі державного механізму регулювання аграрного ринку є:

- суб'єкти ринку постачальників товарів;
- суб'єкти ринку споживачів сільськогосподарської продукції;
- суб'єкти інфраструктури аграрного ринку [3, с. 38].

Основними складовими державного механізму регулювання аграрного сектора розглядаємо принципи, методи, інструменти та форми впливу.

Центральне значення для формування механізму державного регулювання мають науково обгрунтовані та об'єктивні принципи, на яких і базуватиметься подальша робота механізму. Їхнє беззаперечне дотримання гарантуватиме відсутність суб'єктивних втручань у роботу ринкового механізму регулювання економіки. Також, принципи є основою для вибору оптимальних форм, методів та інструментів державного регулювання аграрного сектора.

Відповідно до запропонованої О. Могильним класифікації принципів державно-регуляторних відносин, їх можна виділити у наступні групи:

– загальноекономічні або універсальні принципи. Сюди автор відносить набір загальноприйнятих економічних принципів для усіх галузей національної економіки;

– спеціальні принципи. Набір додаткових принципів відповідно до галузевої специфіки;

– локальні принципи. Вони покликані забезпечити врегулювання окремих напрямів економічної діяльності, таких як податкової, бюджетної та ін.;

– адміністративно-процедурні. Принципи цієї групи застосовуються при плануванні, узгодженні та прийнятті нормативних актів з регулювання суспільних відносин, а також аналізі регуляторного впливу на саціально-економічну ситуацію [4, с. 62].

Вважаємо доцільним детальніше розглянути саме спеціальні (відповідно до класифікації О. Могильного) принципи державного регулювання.

На основі проведених дослідень сформуємо власний перелік принципів державного регулювання аграрного сектора. При формуванні авторської групи принципів керуватимемось розглянутими специфічними особливостями аграрного сектора, такими як: ґрунтування своєї діяльності на специфічному ресурсі – землі; виготовлення найважливішого ресурсу для людей – продуктів харчування; тісна залежності від природньо-кліматичних чинників, що породжує високий рівень ризикованості галузі; значне коливання цін і відповідно доходів в аграрному секторі та ін.

На нашу думку до принципів державного регулювання аграрного сектора слід віднести:

1. Принцип аграрного протекціонізму визначатиме пріоритетність аграрного сектора в Україні та лобіюватиме його інтереси як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

2. Принцип законності. Особлива відмінність цього принципу від його класичного розуміння, тобто верховенства закону, у даному випадку

доповнюється й необхідністю чіткого розмежування законотворців та об'єктів державного регулювання аграрного сектора.

3. Принцип гармонізації економічних інтересів сільськогосподарських товаровиробників та підприємств, які забезпечують виготовлення кінцевої продукції. Той дисбаланс, який і досі існує у цій сфері призводить до зубожіння тієї ланки виробництва, результативність якої у більшій мірі залежить від родючості ґрунтів та природньо-кліматичних умов. У такому випадку постає питання роботи певних компенсаційних механізмів, які допоможуть вирівняти стан справ.

4. Принцип екологізації діяльності аграрного сектора. Україна в глобальному аграрному просторі представлена як сировинна країна. А вирощування сільськогосподарських культур без використання відповідних дороговартісних технологій, на які у нас традиційно обмаль коштів, надзвичайно згубно діє на ґрунти. Такі негативні явища як зменшення вмісту гумусу в ґрунтах, переміщення верхнього родючого шару ґрунту, забруднення водних водоймів, масова вирубка лісів та інших насаджень, «виснаження» ґрунтів через неконтрольоване багаторічне висадження на них таких культур як соняшник та ріпак, через їх відносно високий рівень рентабельності, може призвести до непоправних наслідків. У цьому питанні вже давно назріла гостра потреба у негайному формуванні національної Програми захисту та бережного ставлення до невідновлювальних та маловідновлювальних природніх ресурсів України. Ця Програма, на нашу думку, має включити в себе: норми користування природніми ресурсами України, справедливі міри покарання за їх порушення та заходи з їх відновлення.

5. Принцип аграрної спеціалізації регіонів. Акценти розвитку сільського господарства у просторовому розумінні необхідно розкласти на основі науково-практичного обґрунтування, кон'юнктури ринку, людського, технічного та ресурсного потенціалу регіону, природно-кліматичних особливостей, етнічної та звичаєвої складової краю, тощо.

6. Принцип послідовності та системності є надзвичайно важливим, оскільки він дозволяє гарантувати стабільність умов господарювання у аграрному секторі.

7. Принцип адекватності ресурсів отриманим результатам [4, с. 70 – 71]. Вимір цих результатів за допомогою спеціальної системи показників дозволить визначити на скільки ефективними є ті чи інші заходи та відповідно затрати на них.

8. Принцип прозорості. Всі об'єкти державного регулювання аграрного сектора повинні мати рівний доступ до інформації про законодавчі та інші регуляторні акти, порядок їхнього виконання, роботу органів, які забезпечують виконання.

9. Принцип зрозумілості полягає у чіткості та недвозначності для всіх об'єктів державного регулювання аграрного сектора державних регулівних дій.

Слід зауважити, що важливим тут є не кількість принципів, а їх беззаперечне дотримання та комплексне застосування. Таким чином, при вірному формуванні принципів державного регулювання ми створимо оптимальне підґрунтя для подальшого формування інших складових елементів державного механізму регулювання аграрного сектора економіки.

Держава володіє цілим набором інструментів впливу на економічні процеси в аграрному секторі.

У науковому середовищі панує декілька варіацій класифікаційного поділу інструментів державного регулювання.

Детальніше розглянемо поділ інструментів державного регулювання аграрної сфери на вісім груп:

– бюджетна група (фінансування сільгоспвиробництва, фінансування капітальних вкладень, субсидування процентних ставок, лізинг у аграрному секторі);

– цінова (ринкові ціни, контрольні ціни, гарантовані ціни, захисні ціни, товарні і закупівельні інтервенції);

- податкова (податкові пільги, спрощена система оподаткування, відстрочення податкових платежів, звільнення від сплати податків);
- соціальна (підвищення рівня життя, медичне обслуговування, культурне обслуговування, розвиток освіти на селі);
- наукова (фундаментальні наукові дослідження, підготовка фахівців, інноваційні програми розвитку та інформаційна підтримка аграрного сектора);
- кредитна (сезонне кредитування, інвестиційне кредитування, іпотечне кредитування, вексельне кредитування, кредитна кооперація на селі);
- зовнішньоекономічна (заохочення експорту сільгосппродукції, нетарифне регулювання імпорту сільгосппродукції, змішана форма захисту внутрішнього ринку);
- група регулювання доходів (декларування цін, встановлення граничного рівня рентабельності, еквівалентний міжгалузевий обмін, підвищення доходів сільського населення) [5].

На нашу думку, наведене вище групування інструментів державного регулювання аграрного сектора є досить детальним, проте пропонуємо доповнити даний перелік ще однією групою, яка має більш практичне значення для дрібних сільгоспвиробників – група адресності матеріально-технічного забезпечення, яка може включати в себе: адресне пільгове постачання паливно-мастильних матеріалів сільгосппідприємствам; здешевлення розмитнення сільськогосподарської техніки, призначеної конкретному сільгоспвиробнику; формування мережі машинно-тракторних станцій, які на платній основі надаватимуть послуги підприємствам, які з тих чи інших причин не в змозі забезпечити всі необхідні їм роботи; заохочення придбання вітчизняної сільськогосподарської техніки не через здешевлення її вартості шляхом зниження рівня надійності та ефективності техніки, а підняття рівня її технічних показників до показників кращих зразків сільськогосподарських машин європейського та американського виробництва. На нашу думку, процедура адресності застосування

наведених заходів допоможе скоротити бюрократичний ланцюг, який досить часто призводить до корупційного зловживання владою чиновників [6, с. 81-82].

Безперечно, дія механізму державного регулювання аграрного сектора є взаємодоповнюючою до дії ринкового механізму.

Елементи механізму державного регулювання допомагають подолати неспроможності ринку та забезпечити сталий розвиток економіки. Тому надзвичайно важливим є їх постійний розвиток та пошук нових комбінацій поєднання методів, інструментів та важелів державного регулювання.

References / Список використаних джерел:

1. Рудик Н.М. Теоретичні аспекти державного регулювання економіки / Н.М. Рудик // Таврійський науковий вісник. – 2008. – Вип. 60. – С. 264-268.
2. Майстро С.В. Національний аграрний ринок в умовах глобалізації: механізм державного регулювання: наукове видання / С.В. Майстро. – Харків: Вид-во ХІНАДУ «Магістр», 2009. – 240 с.
3. Латинін М.А. Аграрний сектор економіки України: механізм державного регулювання: моногр. – Х.: Магістр, 2006. – 376 с.
4. Могильний О.М. Державне регулювання економіки: навч. посібник / Олексій Миколайович Могильний. – К.: Ін-т підготовки кадрів державної служби зайнятості України, 2006. – 490 с.
5. Васільєва Л.М. Інструменти державного регулювання аграрного сектора економіки [Електронний ресурс] // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2010. – №10. – Режим доступу до журн.: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=350>
6. Kindzersky V.V. Instruments of State Regulation of Agricultural Sector. // Intellectual Archive. Ontario, 2014. Number 5. – P. 78-87.

The Directions of Increasing of Profit Entities in the Conditions of Open Economy of Ukraine

Pidgirna V.S

graduate student, Ivan Franko National University of L`viv, L`viv

Abstract

The issue of profit entities of Ukraine for the period of 2009-2013 is explored. The factors that affect at the formation of profit entities are analyzed. Measures for profitable and stable functioning of entities of Ukraine are proposed.

Keywords: profit, financial result, net profit, entities, the affecting factors, the formation of profit, products sold.

Шляхи збільшення прибутку суб'єктів господарювання в умовах відкритої економіки України

Підгірна В.С.

*аспірантка, Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів*

Анотація

У статті досліджено питання щодо прибутку суб'єктів господарювання України за період 2009-2013 рр. Проаналізовано чинники, які впливають на формування прибутку суб'єктів господарювання. Запропоновано заходи, для того, щоб суб'єкти господарювання України працювали стабільно та отримували прибуток.

Ключові слова: прибуток, фінансовий результат, чистий прибуток, суб'єкт господарювання, чинники впливу, формування прибутку, реалізована продукція.

Постановка проблеми. Збільшення прибутку суб'єктів господарювання України в умовах відкритої економіки є досить складним і важливим питанням. На жаль, характерною рисою сьогодення стала велика кількість збиткових підприємств, зростає потреба у дослідженні причинно-наслідкових зв'язків, пов'язаних із процесом формування прибутку суб'єктів господарювання, ефективністю його використання. Прибуток є формою доходу та стимулом до створення нових чи розвитку вже діючих підприємств. Зростання прибутку значною мірою визначає темпи економічного розвитку країни, окремих регіонів, збільшення суспільного багатства і підвищення рівня населення. Чинниками, що

впливають на фінансові результати у різних галузях економіки, можуть бути: діючий порядок формування та використання прибутку суб'єктів господарювання, зміни обсягів виробництва в галузі, ефективність фінансового менеджменту підприємств, тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну увагу питанням формування та використання прибутку суб'єктів господарювання України приділена в українській економічній літературі в працях В.І. Блонської [3, с. 145], А.В. Висоцької Ю.В. Гончарова [4, с. 3], В.М. Опаріна, А.М. Поддєрьогіна [1, с. 103].

Незважаючи на велику кількість публікації з даної проблематики не вирішеними залишається питання, з якими стикається підприємство коли не отримує позитивний фінансовий результат це: недостатня кількість обігових грошових коштів для функціонування підприємства, підвищення ставки податку на прибуток підприємств, нестабільна економічна ситуація в країні та непривабливий інвестиційний клімат для потенційних інвесторів.

Мета статті є визначення чинників отримання прибутку суб'єктів господарювання України та у розробці відповідних заходів в період економічних перетворень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Головною метою створення та подальшої діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта, не залежно від виду його діяльності чи форм власності, є отримання кінцевого фінансового результату. Фінансовий результат – це прибуток або збиток, який отримує господарюючий суб'єкт внаслідок своєї діяльності.

Нині в економіці України спостерігається тенденція до значного зниження рівня доходів суб'єктів господарювання, що призводить до зменшення прибутковості чи навіть збитковості багатьох підприємств. У зв'язку з цим управління підприємством вимагає вдосконалення методів оцінки і прогнозування прибутку. Це зумовлює необхідність дослідження умов функціонування підприємств, утворення прибутку і його впливу на темпи і пропорції суспільного

відтворення. Досліджуючи динаміку розвитку та утворення підприємств України за 2009-2013 рр., маємо очевидну тенденцію до зниження кількості суб'єктів господарювання (підприємств, установ, організацій) (табл. 1). Це свідчить про те, що в умовах нестабільної економіки, постійні зміни інституціональних умов її функціонування та зростання цін не існує умов для підприємств України, а особливо малих та мікропідприємств працювати ефективно та вносити внесок в розвиток України в цілому.

Таблиця 1

Кількість підприємств України за 2009-2013 рр.

Рік	Усього кількість підприємств, од	З них підприємства, од				
		Великі	Середні	Малі	Мікропідприємства	Фізичні особи - підприємці
2009	2218888	535	21867	358253	307263	1530970
2010	2183928	586	20983	357241	300445	1805118
2011	1701620	659	20753	354283	295815	1325925
2012	1600127	698	20189	344048	286461	1235192
2013	1375789	711	18931	212134	170610	973403

Джерело: дані Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>).

Процес формування прибутку підприємств відбувається під впливом взаємозалежних чинників внутрішнього та зовнішнього характеру, що впливають на результати діяльності суб'єктів господарювання, з одної сторони – позитивно, а з іншої – негативно.

Таблиця 2

Чистий прибуток (збиток) суб'єктів господарювання України за видами економічної діяльності у 2009-2013 рр.

Види економічної діяльності	2009	2010	2011	2012	2013
Сільське, лісове та рибне господарство	7584,8	17276	25384	26787,2	-5,4
Промисловість	-14192,5	11889,6	32230	2592,4	3670,6
Будівництво	-4439	-3584,8	-2467	-1012,7	-1248
Оптова та роздрібна торгівля	-11150,1	8449,3	13703	68,2	-1152
Транспорт, поштова та кур'єрська діяльність	4889,5	-966,6	-1657	3127,7	1086,7
Тимчасове розміщення й організація харчування	-922,5	-633,6	-692,4	-984,3	-431,7
Інформація та телекомунікації	4889,5	4151,1	6500	3739,1	3943,1
Фінансова та страхова діяльність	1794	11244,2	7947,1	10769,4	-6760
Операції з нерухомим майном	-14219,6	-30676,2	-9325	-9338	-2403
Освіта	60,6	69,6	107,7	112,8	57,2
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	-187,5	-98,8	-215	-77,3	63,2
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	-2251,4	-3093,7	-3696	-2547,6	-756,8
Разом	-28144,2	14026,1	67819	33236,9	-3936

Джерело: дані Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>).

До основних зовнішніх чинників належать: місткість ринку, економічні умови господарювання, платоспроможний попит споживачів, державне регулювання діяльності підприємств, діяльність конкурентів. Серед внутрішніх чинників можна відмітити: обсяг виробленої та реалізованої продукції, собівартість виробництва, ціна та асортимент реалізованої продукції, фінансовий менеджмент, тощо. Зовнішні та внутрішні фактори тісно взаємопов'язані між собою. Ступінь впливу вищезазначених чинників залежить від їх співвідношення, стадії життєвого циклу підприємства, а також компетенції його менеджерів [5, с. 197-198].

Фінансовий результат діяльності українських підприємств за 2012-2013 рр. свідчить про зниження прибутку підприємств на 57 %. При цьому, якщо прибуток

підприємств у 2013 році в порівнянні з 2012 роком в промисловій сфері знизився на 7,3 %, то у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів зменшилося на 30 %, у сфері машинобудування – на 41, 1%, у сфері постачання електрон енергії, газу та кондиціонованого повітря – 8,1% [8].

Динаміка прибутку суб'єктів господарювання в Україні за видами економічної діяльності свідчить про тенденцію до погіршення результатів їх фінансової діяльності в більшості галузей. Так, у 2009-2013 рр. від'ємний результат мали будівництво, готельний бізнес та організація харчування, операції з нерухомим майном, охорона здоров'я, спорт, мистецтво та розваги, а це свідчить про банкрутство та ліквідацію багатьох малих та великих підприємств, що і призвело до зменшення кількості підприємств.

З розвитком негативних явищ в економіці з'являються нові фактори формування прибутку, які необхідно врахувати під час проведення економічного аналізу. Характерним чинником формування прибутку підприємств України в 2009-2013 рр. стало зростання їх кредиторської та дебіторської заборгованості (табл. 3, 4). Дисбаланс між дебіторською та кредиторською заборгованістю перетворюється на важливий фактор формування прибутку. Враховуючи те, що частина підприємств України працює зі збитками, потребує на увагу питання ефективності використання залучених банківських кредитів і мінімізації збитків.

Таблиця 3

Динаміка кредиторської заборгованості суб'єктів господарювання України за видами економічної діяльності за 2009-2013 роки, млн. грн.

Види економічної діяльності	2009	2010	2011	2012	2013
Сільське, лісове та рибне господарство	1576,4	1219,9	1125,8	956,6	1034,6
Промисловість	339671,8	446057,3	466578,2	525634,4	546787,3
Будівництво	42875,6	46453,9	51476,9	55576,2	58234,4
Транспорт, поштова та кур'єрська діяльність	41419,7	44853,2	47645,7	48264,3	50376,3
Тимчасове розміщення й організація харчування	2511,4	4350,8	5587,6	5835,4	5894,7
Фінансова та страхова діяльність	26451,6	35872,4	46345,5	47816,2	53730,6
Операції з нерухомим майном	85830,5	93371,4	101345,6	105720,4	109649,6
Освіта	359,1	367,1	369,4	371,2	385,6
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1101,6	1408,9	1635,5	1745,8	1954,5
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	5408,0	6594,9	7543,5	8358,6	8538,5
Разом	547205,7	680549,8	729653,7	800279,1	828047,6

Джерело: дані Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>).

Таблиця 4

Динаміка дебіторської заборгованості суб'єктів господарювання України за видами економічної діяльності за 2009-2013 роки, млн. грн.

Види економічної діяльності	2009	2010	2011	2012	2013
Сільське, лісове та рибне господарство	1055,9	1029,1	9454,2	9211,3	914,5
Промисловість	313673,5	383189,5	391583,4	395586,5	400034,1
Будівництво	31573,8	32498,1	35387,4	36743,1	37247,5
Транспорт, поштова та кур'єрська діяльність	28783,2	35236,7	38456,3	41729,4	45376,7
Тимчасове розміщення й організація харчування	1486,9	2134,4	2589,3	3156,7	3359,3
Фінансова та страхова діяльність	29721,1	44545,2	53682,5	58523,4	65783,3
Операції з нерухомим майном	73893,7	88612,9	95673,4	99342,6	104561,1
Освіта	237,2	211,8	213,5	209,1	211,6
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	674,3	1060,7	1126,6	1142,7	1157,1
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	3120,6	3600,5	38557,4	41475,9	45671,6
Разом	484220,2	592118,9	666724,0	687120,7	712548,2

Джерело: дані Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>).

Протягом аналізованого періоду спостерігаємо тенденцію до збільшення загальної суми кредиторської заборгованості підприємств України майже за всіма видами економічної діяльності, крім підприємств сільського господарства. Найбільше йде зростання за показниками «Операції з нерухомим майном», показник збільшився за 2009-2013 рр. з 85830,5 до 109649,0, тобто збільшився на 23818,5 млн. грн.

Отже, всі показники мають тенденцію до зростання, окрім сільського господарства, показник знизився з 1055,9 до 914,5 та освіти, показник знизився з 237,2 до 211,6 млн. грн.

Таким чином, проаналізувавши динаміку кредиторської та дебіторської заборгованості підприємств України за 2009-2013 рр., можна зробити висновок, що загальна сума кредиторської заборгованості переважає суму дебіторської заборгованості, це свідчить, що підприємство мусить погашати свої борги незалежно від стану дебіторської заборгованості.

В таких умовах деякі дослідники рекомендують впроваджувати ефективне внутрішньо фірмове планування прибутку [5, с. 197-198] сутність якого полягає в необхідності дотримання таких основних принципів: планування повинно бути гнучким і адаптованим, своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища підприємства; плануванням повинні займатися насамперед ті, хто буде потім впроваджувати в життя розроблені плани.

Для забезпечення ефективності системи управління прибутком в організаційну структуру підприємств треба вводити служби контролінгу [3, 148-149]. Вагоме значення в системі контролінгу має оперативний аналіз відхилень витрат підприємства. Він дає змогу своєчасно оцінити господарські операції, пов'язані з формуванням витрат діяльності, виявити негативні причини і вади в роботі, внутрішньогосподарські резерви покращення використання ресурсів підприємства, забезпечити оперативне маневрування ресурсами і капіталом з метою раціоналізації витрат.

В умовах нестабільності економіки і постійного зростання цін багато підприємств не планують прибуток, пояснюючи це складнощами прогнозування, проте без планових розрахунків ступінь керованості фінансовими ресурсами істотно знижується. При відсутності планових розрахунків прибутку підприємство не може оперативного контролювати свої доходи і видатки і своєчасно приймати необхідні рішення.

Ефективне використання людських ресурсів також можна назвати одним із факторів формування прибутку на підприємстві. Адже висококваліфікований та професійний персонал – є запорукою успіху підприємства. Вони водночас служать основою для визначення напрямів пошуку резервів його підвищення.

Аналіз зарубіжного досвіду показав, що на підприємствах, фірмах, компаніях економічно розвинутих країн застосовують системи участі кожного окремого працівника у прибутках підприємства. Для цього роботодавці використовують різні форми та види участі найманих працівників у прибутку. Наприклад шляхом придбання акцій. Підприємства, які використовують таку систему участі працівників у прибутках підприємства, як показує досвід працюють стабільно, розвивається, зростає продуктивність праці, з кожним роком покращується кінцеві результати. Країнами, у яких підприємства використовують таку систему є США, Швеція, Великобританія, Франція та ін. [2, с. 38-40].

Участь найманих працівників у формуванні, розподілі і використанні прибутку на вітчизняних підприємствах поширена дуже мало. Вона може стати чинником збільшення прибутків суб'єктів господарювання, якщо буде ґрунтуватися на: системі мотиваційного стимулювання, яка має сприяти як розвитку самих підприємств, так і підвищенню доходів працівників; механізмі участі в прибутках, який повинен стимулювати не лише управлінців, а й безпосередніх виконавців – до високої продуктивності та якості праці [2, с. 38-44].

В Україні до сьогоднішнього часу відсутній механізм щодо забезпечення участі найманих працівників у формуванні, розподілі і використанні прибутку суб'єктів господарювання. У генеральних, галузевих угодах, колективних

договорах відсутні окремі положення з цих питань. Як наслідок, наймані працівники України позбавлені можливості брати участь у прибутках вітчизняних підприємств.

Як бачимо, у зв'язку з політичною, та економічною ситуацією в Україні існує сильна тенденція до зменшення кількості підприємств, що може призвести до зменшення надходжень до бюджету, зростання безробіття, навіть краху економіки країни.

Для запровадження в Україні системи участі у прибутку найманих працівників потрібно, насамперед, розробити законодавство, яке б регулювало розподіл частини чистого прибутку як за кінцевими результатами діяльності суб'єктів господарювання, так і на основі відповідної інституалізації прав власності. В генеральних, галузевих угодах, колективних договорах мають бути передбачені окремі статті щодо участі найманих працівників у формуванні, розподілі і використанні прибутку підприємств.

Для того, щоб суб'єкти господарювання України працювали стабільно та отримували прибуток, можна запропонувати наступні заходи:

- 1) Впровадити ефективне внутрішньо фірмове планування прибутку.
- 2) Застосувати систему участі працівників у прибутках підприємства (завдяки такому підходу буде забезпечене стабільне зростання та розвиток підприємства та покращення добробуту працівників).

- 3) Проведення ефективної кадрової політики, адже висококваліфікований персонал для підприємства – основа подальшого розвитку підприємства. Також необхідно вводити такі заходи: моніторинг персоналу, стимулювання персоналу та навчання і розвиток в умовах досягнення науково-технічного прогресу та інновацій;

- 4) Удосконалити податкове законодавство. Часті зміни податкового законодавства України призвели до посилення нестабільності умов господарювання, надмірного податкового навантаження на підприємствах. В Україні, як відомо, в 2014 році діє ставка податку на прибуток 18 %, що в

порівнянні з минулим роком зменшена на 1 %, що дає змогу підприємцям створювати спеціальні інвестиційні резерви, які розширюють можливості їх самофінансування та розширення внутрішніх джерел [6]. Висока ставка ПДВ 20 % негативно впливає на економічну діяльність суб'єктів господарювання внаслідок наявності часового розриву між моментом оплати ПДВ у ціні товару і моментом відшкодування його з бюджету, а також внаслідок підвищених видатків на придбання додаткових матеріально-технічних ресурсів у разі розширення виробництва. Тому для позитивної економічної діяльності суб'єктів господарювання необхідно зменшити ставку ПДВ. Щодо акцизного збору, то необхідно поетапно збільшувати мінімальне акцизне податкове зобов'язання та специфічної ставки акцизного податку у середньому на 6,5 % щороку. Оскільки акцизний збір стосується здебільшого предметів розкошу або предметів вжитку, що не є життєвою важливими, то тут є резерв для підвищення ставок.

Отже, безперервний пошук нових шляхів підвищення прибутку є основною умовою здійснення діяльності суб'єктів господарювання в умовах відкритої економіки.

References / Список використаних джерел:

1. Бабіч В.В., Поддєрьогін А.М. Удосконалення обліку формування, розподілу й використання прибутку // Фінанси України – 2012. – №2. – С. 103-110.
2. Боднарчук К. Участь найманих працівників у прибутках підприємств (зарубіжний досвід) / К. Боднарчук // Україна: Аспекти праці. – 2013. - № 4. – с. 38-44.
3. Блонська В.І. Стратегічне управління прибутком підприємства / В.І. Блонська, А.Я. Нагірна // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. - № 20 (5). – с. 145-152.
4. Висоцька А.В., Гончаров Ю.В., Управління прибутком на підприємстві та шляхи його покращення / А.В. Висоцька, Ю.В. Гончаров // Економіка, фінанси, менеджмент: Технології та дизайн. – 2013. - № 1 (6). – с.1-17.
5. Гладка Л.І., Управління прибутком в сучасних умовах / Л.І. Гладка, М.О. Домашенко, М.В. Ковальова // Економіка і регіон: Науковий Вісник Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. – 2012. - № 1 (32). – с. 195-198.
6. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI: [Електр. ресурс]. - <http://www.rada.gov.ua>.
7. Офіційний сайт державного комітету статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>